

Adam Baroš

Ivana Barošová

Pavel Bulíř

Jiří Dostálek

Péče o bylinné patro v památkách zahradního umění

CERTIFIKOVANÁ METODIKA

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., 2016

Péče o bylinné patro v památkách zahradního umění

Certifikovaná metodika

Vydal:

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice

Rok vydání:

2016

Autoři:

Ing. Adam Baroš

Ing. Ivana Barošová

Ing. Pavel Bulíř, CSc.

Ing. Jiří Dostálek, CSc.

Metodika byla zpracována v rámci řešení projektu výzkumu a vývoje Ministerstva kultury ČR Program Národní a kulturní identity (NAKI) DF12P010VV016: Zhodnocení a udržitelné využití potenciálu památek zahradního umění a je certifikována osvědčením Ministerstva kultury ČR č. 140 vydaným pod č. j. MK 35649/2016 OVV.

Certifikovaná metodika VÚKOZ, v. v. i. č. 3/2015 – 050.

Oponenti:

Ing. Zdeněk Novák, Ministerstvo kultury, Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1

V.prof.dr. Maja Roso Popovac, Građevinski fakultet, Univerzitet „Džemal Bijedić“, Sjeverni Logor b.b., 88000 Mostar, Bosna a Hercegovina

ISBN 978-80-87674-13-0

Obsah

1	Úvod	4
2	Základní přehled použití bylin v historii	5
3	Památková ochrana a možnosti zásahu do bylinného patra	8
4	Provozní vztahy v objektu a jejich vliv na rozvoj bylinného patra	12
5	Zásady péče o bylinnou vegetaci v památkách zahradního umění	13
	Okrasné květinové záhony	13
	Ostatní výsadby a pozůstatky historických kultur	17
	Reprezentativní trávniky	18
	Podrosty a okraje porostu dřevin	20
	Kompozice s použitím kamene	21
	Vegetace zdí	21
	Břehové porosty a vodní rostliny	22
	Porost bylin na konstrukci	22
6	Management z pohledu ekonomických možností	24
7	Závěr, návrh uživatelů	26
8	Všeobecné pojmy	27
9	Použitá a související literatura	28
10	Seznam publikací, které předcházely metodice	30
	Přílohy	32

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1

Úvod

Metodika komplexně zpracovává velkou část postupů při péči o bylinné patro zejména v objektech památek zahradního umění. Metodika také shrnuje problematiku památkové ochrany bylinného patra, ačkoliv pouze okrajově, přesto se tohoto tématu dotýká s ohledem na její celkové zaměření. Dále metodika obsahuje základní přehled použití bylin v historii v Evropě a na území ČR, a to z důvodu doplnění a pochopení problematiky managementu bylinného patra v památkách zahradního umění. Výše uvedené pak doplňuje také ryze praktické srovnání finančních nároků na údržbu vybraných složek bylinné vegetace.

Cílem metodiky je poskytnout uživatelům návod pro návrhy a realizaci opatření údržby a jejich dopadu na bylinné patro v památkách zahradního umění. Srovnání různých pohledů na údržbu může předejít řadě konfliktů a zklamání. Zjištěná data o možnostech přístupu k různým složkám bylinné vegetace od nejméně intenzivně udržovaných až po extenzivně udržované jsou základem pro kvalifikované rozhodování o nastavení režimu a intenzity údržby a mohou výrazně pomoci stanovení optimálního režimu péče. Cílem metodiky je tak pochopení souvislostí mezi použitím určitého bylinného vegetačního prvku, jeho nárokem na údržbu a vlivem na finanční možnosti správce objektu.

2

Základní přehled použití bylin v historii

Byliny v historických zahradách a parcích měly vždy své místo, ať už byly použity jako záměrná zahradnická kompozice či jako přirozené porosty, které tvořily podstatnou součást zejména krajinářských parků. Vedle dřevin tvoří byliny detailní měřítko prostoru památky zahradního umění a doplňují svým „vzorem“ hlavní kompozici. Je dobré respektovat vývoj v použití bylin v historických parcích a uvědomit si, že znalosti se neustále rozvíjely a parky byly napříč slohovými obdobími upravovány. To je výrazné právě u bylin, kdy se v rámci parku v jednom slohu doplňovaly detaily ze slohů pozdějších, například u secese, která ovlivnila dříve založené parky svým zdobným květinovým ornamentem.

První historické podklady máme již od dob středověku, kdy byly byliny pěstované zejména jako symbol křesťanské víry, plané byliny (Martinek 2004 uvádí např. květnaté trávniky) a rostliny léčivé. V Evropě v období renesance se díky botanickým objevům začalo pěstovat množství exotických druhů z oblasti Středomoří, následně se byliny začaly šlechtit na vzhledově atraktivnější, rozvíjel se dovoz rostlin i z dalších kontinentů. Jak uvádí Kühn (2011), bohatství bylin v evropských zahradách lze doložit díky mnoha botanickým dílům z této doby. Exotické rostliny se tak začaly objevovat jako součást parterových vzorů v italské renesanční zahradě. Dále se vysazovaly do speciálních záhonů, které se postupně do baroka vyvinuly v tzv. „plates-bande“, tj. rabatový záhon podél parteru, ve kterém se nacházely hlavně trvalky, ale i cibuloviny. Zde je také nutno zmínit, že mnozí vlastníci menších sídel byli nadšenými sběrateli rostlin (např. rod *Primula*, *Tulipa*), což se odráželo v sortimentu použitým v záhonech. Jak dále uvádí Kühn (2011), dnes se mylně barokní záhony při historické rekonstrukci osazují letničkami. Trvalky byly tehdy vyměňovány podle kvetení, často se vyměňovaly i jednotlivé rostliny. Odkvetlé exempláře se přesazovaly do zásobní zahrady. Jednalo se o jakousi venkovní expozici, ukázkou pěstovaných druhů. Avšak právě tento typ barokního rabatu dal v dějinách první impuls pro vývoj klasických perenových rabat.

Období krajinářských parků nebylo z pohledu vývoje použití bylin příliš výrazné. Hlavním námětem byly vodní plochy, trávniky (od reprezentativních trávniků po louky) a promyšlené skupiny stromů, které modelovaly celý prostor. Nelze ovšem ani tvrdit, že byly byliny zcela zapomenuty a nepoužívaly se. Kühn (2011) například uvádí, že se trvalky běžně pěstovaly v zásobním zahradnictví těchto parků. Podle Martinka (2004) se dokonce dochovaly návrhy i z krajinářských parků, kde už v 18. století docházelo k výsadbám trvalek pod solitérní stromy, obohacovaly se lemy cest výsevy směsí semen květin (*Viola*, *Primula*, *Fragaria*) a trav a současně se objevovaly první přístupy k přírodě bližšímu stylu výsadeb. Dobře zdokumentovaný vývoj trvalkových výsadeb máme zejména z Anglie a je dobré zmínit, že vedle krajinářských parků se rozvíjely i jiné formy zahrad, např. **tradiční venkovská zahrada**. Ta se vyznačovala množstvím kvetoucích bylin a byla dokládána již v 16. století, ovšem až v 19. století se proslavila zejména díky tvorbě Gertrudy Jekyll. Vedle vesnické zahrady se v Anglii datují již od 18. století tzv. „ferme orné“ (okrasný statek), kde se běžně trvalky používaly společně s okrasnými keři a popínavými rostlinami. Výraznější návrat trvalek a jejich použití v krajinářských parcích je spojováno až s počátkem 19. století a to ve formě záhonů v blízkosti domu (jednalo se o kombinace letniček, trvalek, cibulovin), které tvořily plynulý přechod do volné krajinářské kompozice.

Kolem poloviny 19. století jsou vypracovávány mnohé postupy k vytváření kobercových letničkových záhonů, v Anglii se rozvíjí tzv. „viktoriánský styl“, jehož představitelem je např. John Claudius Loudon. Loudon definuje v roce 1830 nový styl „gardenesque“, kde měly být vnímány veškeré rostliny v zahradě individuálně, neměly být v nahuštěných kompozicích, přednostně se měly využívat exotické rostliny. Tento styl se ujal zejména v zahradách předměstských vil, botanických zahradách a veřejných parcích. Ale objevuje se i v krajinářském parku, kde jsou vysazovány exotické trvalky podél vodních toků, v porostním lemu keřů, spolu s domácími druhy, ale vždy bylo o tyto trvalky důsledně pečováno a nesměly být utlačované okolní vegetací. Loudon termín „gardenesque“ považoval za neslučitelný s termínem „pictoresque“, který měl naopak za cíl imitovat přírodní krajinu, bujně rostoucí vegetaci. Dále se podle Loudona prosazoval i styl tzv. „knot gardens“, který měl základ v renesančních zahradách a byl i v 19. století oblíbenou formou ztvárnění záhonů u domu. Jednalo se o ornamentální výsadbu, lemy byly tvořeny většinou buxusem, vyplněné letničkami. Právě letničky byly důležitým prvkem viktoriánského období (schémata dekorativních záhonů). Trvalky se opět více dostávají do popředí na konci 19. a zejména počátkem 20. století, zejména díky osobnostem jako je William Robinson, Gertruda Jekyll, Shierley James Hibberd. Právě tyto velké osobnosti anglické zahradní tvorby ovlivnily směr

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

vývoje moderních trvalkových záhonů. Záhon již nebyl sbírkou zajímavých exotů, ale začal se brát ohled na přirozené stanoviště bylin, využívalo se přirozených porostů, domácích rostlin. Zároveň se začala formovat myšlenka tzv. „wild garden“ (přírodní zahrady), jejímž znakem bylo umísťování cizokrajných rostlin na stanoviště, kde by prospívaly bez další péče, vzorem se stala příroda a procesy v ní. V Německu se situace vyvíjela obdobně jako v Anglii, některé myšlenky se přejaly, jiné se naopak vyvíjely zcela samostatně. Hermann Jäger definuje v knize *Verwendung der Pflanzen in der Gartenkunst* (1858) tehdejší známé formy použití bylin v Německu. Jednalo se o byliny samostatně v trávniku, ve skupinách, na vlastních záhonech, na rabatech, na okraji keřových porostů, na skalách, ve vodě a na břehu, zplanělé v lese a v trávniku, na loubí a v nádobách. Použití bylin v první polovině 20. století bylo již velmi rozmanité a položené na pevných základech získaných poznáváním přirozených vlastností rostlin. Nelze tedy opomenout tvorbu Karla Förstra, který byl jak tvůrcem trvalkových kompozic, tak se věnoval publikační činnosti a školkařské činnosti. Vliv Förstra se odrazil i v českém prostředí, doložena je jeho spolupráce na výsadbách u Müllerovy vily.

Použití bylin v parcích, veřejných i soukromých zahradách se stává opravdovým uměním. Lze říci, že zejména od 19. století se současně rozvíjí několik přístupů k použití bylin. Jedná se o směr, který se zaměřuje na ornamentálnost, upřednostňující barvu květů a listů jako hlavní vlastnost druhu, dále směr postavený na ekologických poznatcích domácích a exotických druhů trvalek, letniček i cibulovin, které společně tvoří dlouhokvetoucí kompozice, až po směry, které pracují s čistě přirozenými porosty, které mají vysokou estetickou a zároveň biologickou hodnotu.

Období a forma použití bylin na území České republiky, vztah k dostupným historickým pramenům:

pozdní středověk – doloženo používání zejména léčivých a symbolických rostlin spjatých s křesťanstvím, domácí plané rostliny, středověká zahrada byla členěna na záhony, příklady: Angelliho zahrada založená v době Karla IV.

renesance – 16. až poč. 17. st. – kruhový záhon/kašna jako centrální prvek kompozice čtverců a obdélníků (živé plůtky) a záhon jako lem této kompozice; ornamentální květinové koberce s jednoduchým geometrickým motivem; pěstování léčivých, vonných i květem okrasných bylin; do češtiny přeložen Matthioliho herbář; příklady: **ornamentální giardinetto** před letohrádkem královny Anny, autoři Mikuláš a Klaudius Reinhartovi, později vliv Vredeman de Vries – prvky manýrismu, botanické zvláštnosti z Itálie, Španělska, Asie, použity tulipány, narcisy, kombinace barevných květin a pisku, dále např. Český Krumlov, Kratochvíle; o sortimentu drobné zprávy zejména v herbářích, krásné literatuře, odborných spisech o zemědělství a zahradnictví.

baroko – uplatňuje se až v druhé pol. 17. st. – **barokní květinový ornament v parteru**, smíšené záhony, ornamentální záhony, záhony lemované buxusem; vznik oboru zahradnictví v Čechách a počátky odborné zahradnické literatury (Nožička /1966/ uvádí Valdštejnův spis o zahradnictví); v Evropě běžně známé jirínky, fuchsie, petúnie, muškáty, mnohé cibuloviny, olověnc (*Plumbago* sp.), kalokvět (*Agapanthus* sp.); příklady: Krásný Dvůr (záhony s hyacinty, narcisy, tulipány a růžemi), Květná zahrada v Kroměříži, Valdštejnská zahrada v Praze (italský typ zahrady), Trója (francouzský typ zahrady, zachovalá rytina, ve středu parteru fontána a znatelné květinové ornamenty), část zahrady v Lednici, Holešov, Slavkov, Český Krumlov, Dobříš; dobové sortimenty částečně zmíněny v odborných spisech o zahradnictví a v krásné literatuře.

rokoko – vliv zejména na květinový detail – rozvinutí plochého ornamentu po celé ploše parteru s barevnými arabeskami (Wagner 1981), například Kroměříž, záhony u měšťanských domů, projevilo se u nás hodně v objektech, kde bylo potřeba rekonstruovat parter; dobové sortimenty zmíněny v inventářích, odborných spisech a krásné literatuře.

empír – opět se projevil na našem území v podobě ztvárnění květinového ornamentu, který je jednodušší než v rokoku; dobové sortimenty dohledatelné obdobně jako pro období rokoka.

krajinářský styl – od konce 18. st., hojně se šíří během první poloviny 19. století, setkání anglického a německého stylu, zejména vliv H. Pücklera, který přejal základní principy od Reptona; práce s přírodou (např. **začlenění přírodních lokalit**, které nešlo obdělávat, např. lužní krajina, suché skalnaté stráně, remízy) a zemědělskou krajinou (začlenění pastvin, polí a zejména **lučních porostů do kompozice**), vliv **ornamentálních vzorů H. Pücklera** (sortiment nízkých barevných květin v listu či květu, zejména letniček); četná zahradnická literatura v německém jazyce, méně českém (např. časopis *Listy Zahradnické*, spis *Květinářství* od J. Kafky), příklady: Červený Hrádek, Vlašim, Nové Hrady, Průhonice (aplikace krajinářských zásad, vliv Pücklera), Lednice (harmonická krajina se zemědělskou, přírodní a estetickou hodnotou); později styl veřejných parků; informace o sortimentu podávají seznamy nákupů a vysazovaných rostlin, nabídkové katalogy, odborná literatura, šlechtické deníky a zápisy, botanické spisy.

druhá polovina 19. st. / počátek 20. století – projev posledního uceleného stylu v zahradním umění, tj. secese, která rozvíjí **ornament** (včleněný do krajinářsky pojatých kompozic), půda se vertikálně modeluje jako v baroku a ornament je osázen kobercovými rostlinami (po vzoru Pücklera, ačkoliv podle Wagnera /1981/ sám Pückler tento styl nepodporoval a označil ho jako tiskařskou chybu ve svých knihách); vedle ornamentalit se lehce rozvíjí **použití**

trvalek na základě ekologických vlastností a stanoviště (vliv Německa); vedle secese se projevuje eklekticismus – novorenesance, novobaro, dochází k míchání stylů; zakládání veřejných a lázeňských parků (Mariánské lázně, park Lužánky v Brně, Stromovka); tvoří se obytná zahrada u domu/vily, autoři L. Batěk, J. Kumpán, J. Krýsa, J. Vaněk, O. Fierlinger, J. Miniberger, J. Skalník, Z. Wirth, F. Thomayer (kobercové výsadby i trvalky ve veřejných parcích), Silva-Tarouca (použití bylin v krajinářském parku v Průhonících formou jejich začlenění do obrazu volné přírody); během 19. st. se rozvíjí šlechtění rostlin a tím sortimentální bohatost (J. G. Mendel, Jan Nepomuk Tvrдый, Pavel Olexík); vznik spolků (např. první zahradnický spolek v Čechách byl Jiřinkový spolek v České Skalici – 1838); mnoho zdrojů informací o dobových sortimentech (česká dobová literatura – např. 1884 J. Kafka: Květinářství; 1895 M. Fulín: Květinářství; 1897 M. Fulín: Československé vzory květinových skupin; 1908 M. Fulín: Kobercové skupiny květinové – soubor nejvhodnějších květinových skupin s podrobným návodem k jejich provádění v zahradách domovních, okrasných, vilových, parcích aj.; 1913 Silva Tarouca, Camillo Schneider: Unsere Freiland-Stauden; časopisy – např. České zahradnické listy, Flora, Časopis českých zahradníků, Zahrada domáci a školní, Zahrada, První československá zahradnická bursa); zachovalé osazovací plány a seznamy rostlin, ceníky okrasných školek.

20. století – v období 20. až 30. let se k nám dostává vliv anglického trvalkového záhonu vytvořený Gertrudou Jekyll v Anglii (Novák, Sandler 1989), dále vliv německých autorů (zejména K. Förster); vrcholí např. tvorba architekta J. Vaňka, tvorba M. Müllerové (práce s trvalkami ve vilových zahradách), četné publikace o použití bylin v zahradě (např. Vaněk 1924; Fulín 1925; vychází nadále časopis Zahrada a První československá zahradnická bursa); zachovalé osazovací plány a seznamy rostlin, ceníky okrasných školek.

Uvedený stručný přehled historie je pouze lehkým vodítkem pro uvědomění si historického kontextu bylin a jejich podstatného zastoupení v celém vývoji zahradního umění. Při obnově bylinného patra konkrétního objektu památky zahradního umění je třeba vyhodnotit veškeré dostupné historické podklady.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZEJÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

Památková ochrana a možnosti zásahu do bylinného patra

Vegetační prvky jsou nedílnou součástí památek umění, ba dokonce jejich podstatou. Jejich vlastnosti však vyžadují specifický přístup, který se liší od památek stavebního či technického charakteru. Rostliny jsou živé organismy, proměnlivé v prostoru a v čase, v každém vegetačním období s odlišným projevem vizuálních vlastností (květy, barva listů, rašení), tak v proměnách několika let (dynamika bylinných porostů), desetiletí až staletí (zejména stromové patro). Zároveň se jedná o velmi zranitelnou složku, závislou na kontinuální údržbě objektu. Výstižně je uvedeno ve Florentské chartě: „Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jejíž materiál je především rostlinný, tudíž živý a jako takový pomíjející a obnovitelný“ (Florentská charta, článek 2, 1982).

Na bylinné patro se v rámci památky zahradního umění vždy musíme dívat jako na součást celku, celkové kompozice a památkové hodnoty. V kulturních památkách je nutné řídit se zákonem **č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**. Kulturní památky jsou evidovány v **Ústředním seznamu kulturních památek ČR**, vedeným **Národním památkovým ústavem**. Dále je třeba brát ohled na doporučení v chartách vydaných ICOMOS, problematiku zahrad specifikuje **Florentská charta** (Firence, 1982), a na **Úmluvu o světovém dědictví v rámci členství v UNESCO** (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).

Ačkoliv ne všechny objekty, zejména menší parky, jsou zapsány do seznamu kulturních památek, přesto bychom i v těchto objektech měli pracovat s citem a respektem k jejich historické hodnotě. Pokud dojde k plánování obnovy bylinných prvků v objektech s památkovou ochranou, je nutné si opatřit jako východisko k návrhu **památkový záměr** (pokud je zpracován) a taktéž zpracovat **analýzu současného stavu bylinného patra**. Obsah a postup prací pro zpracování památkového záměru pro potřeby našeho oboru podrobněji uvádí ve svých příspěvcích Krejčířík (2003; 2004). Pro zpracování analýzy současného stavu bylinného patra může být vhodným vodítkem **metodika Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění (Bulíř a kol. 2015)**. Zde je nutné připomenout důležitost vyhodnocení autentičnosti bylinného vegetačního prvku (dále jen BVP). Zejména je důležité postihnout autentičnosti jednotlivých bylinných prvků. Přístupem k zachování autentických vegetačních prvků v památce se věnuje v naší republice několik odborníků (zejména Pejchal 2008, Šimek 1995, Krejčířík 2003; 2006). V praxi dochází k aplikování různých přístupů. Každý objekt je a bude jedinečný a přístup k zásahu do bylinného patra nikdy nebude jednoznačný, proto je vždy vhodná mezioborová diskuze, studium historických podkladů (včetně analogických objektů, inspirace vhodnými realizovanými díly apod.).

Možnosti přístupu k bylinnému patru v památkách zahradního umění:

- **v objektu se nachází bylinné prvky v různé míře zachovalé (např. zdařilé obnovy) a je možné s nimi dále pracovat formou vhodné péče**
  - rozvíjení stávajícího BVP, který je kvalitní (historickou i biologickou hodnotou), se zachováním stávající péče,
  - změnou péče zkvalitnit již stávající BVP (u lučních porostů navýšením počtu sečí, eliminace expanzivních druhů, náhrada vhodnějšími druhy v trvalkovém záhonu apod.),
  - samotná péče nestačí k optimalizaci BVP a je třeba přistoupit k rekonstrukci (obnovit část lučního porostu, dosadit znova část parteru).
- **v objektu se nedochovaly bylinné prvky anebo jejich současná podoba je nevyhovující (z hlediska historického kontextu či péče), BVP je třeba znovu založit**
  - BVP se založí formou historické rekonstrukce/restituce (jedná se z hlediska historických podkladů o nejproblematictější přístup, nutná dokonalá znalost formy použití, významu, konkrétních taxonů, aby bylo dosaženo historické autentičnosti, možnost využití zahradní archeologie – odkryv tvaru záhonů, broderií),
  - metoda vyvinutá Markem Lairdem konjektural detailing/planting (David Jacques in Harney 2014), která se využívá v Německu i Anglii, kdy dochází k častému jevu, a to zachování obrysů, ale detaily jsou nedochované, poničené. Navrácení návrhu, vzhledu není možné bez použití hypotéz (např. okraje cest, konkrétní druhy a místo jejich vysazení). Právě pro výsadby bylin vytváří metodu conjectural planting, lze využít analogie s jinými objekty,

- další možností je respektovat stávající strukturu a doplnit novými prvky její vnitřní náplň, např. známe obrys záhonu, ale vnitřní forma může být různě ztvárňovaná novodobými kreacemi z letniček,
- nové bylinné prvky, které neodkazují na historické směry anebo je v různé míře evokují.

Možné problémy při práci s bylinným patrem

- změněné půdní podmínky (kontaminace/degradace půdy, vlhkostní podmínky),
- změna světelných podmínek (nemůžeme aplikovat rekonstrukci, jelikož okolní stromy vytváří stín / naopak není stín, tudíž není možné použít stejný sortiment),
- změna provozu – např. na místě dochovaného rabata nacházíme neočekávaný sešlap,
- finanční možnosti na realizaci a zejména údržbu historické formy použití (např. barokní ornamenty tvořené sbírkou tisíců cibulovin),
- citlivá reakce bylinného patra na změnu péče a její intenzitu (u lučních porostů může působit změnu druhového složení, zanedbání odplevelení u trvalkového záhonu může mít na svědomí jeho zánik), citlivost na škůdce (někdy náhrada novými kultivary nutná),
- dostupnost historicky doložených druhů a kultivarů,
- kvalita historických podkladů, u bylinných vegetačních prvků často dochovány pouze obrysy, forma, chybí záznamy provedené při výsadbě – kolik kusů, jaké druhy, v jakém sponu byly opravdu vysazeny – nejsme nikdy schopni vytvořit 100% autentickou rekonstrukci.

Výhody práce s bylinným patrem

- bylinné patro bylo vždy v parcích proměnlivou složkou, která velmi rychle podléhala novostem formy a zejména nových taxonů; vytváří se tak prostor pro kreativitu,
- proměnlivost např. u letniček, které jsou každým rokem jiné, přidává parku vyšší hodnotu, pocit dynamiky, tato změna je krátkodobá a pokud dojde k neúspěchu, není pro objekt fatální (mluvíme-li např. o výplni ornamentu, kdy je daná historická vnější forma a pracuje se uvnitř této palety, letničky z přímých výsevů evokující rozkvetlou louku atd.),
- zvýšení atraktivity pro návštěvníky objektu.

Využití historických forem péče

Formy historické péče o BVP jsou součástí historické hodnoty památky zahradního umění a je otázkou, do jaké míry respektovat tuto údržbu u dobových rekonstrukcí (historicky i svými nároky na současné finanční prostředky). Jedná se například o obruby perenových rabat (odražený okraj, dřevěná obruba), údržba přirozených travino-bylinných porostů (kosení, pastva), četnost a intenzita seče. Pokud dochází k co nejvěrnější taxonomické rekonstrukci, je vhodné, aby zejména použití technických prvků odpovídalo autentičnosti záhonu a tvořilo tak jeden celek (např. použití obrub, mulče apod.). Důležité zároveň je, aby optimálně zvolený management zachovával klíčovou hodnotu památek zahradního umění, kterou jsou stále nové generace rostlin, a nedocházelo tak kvůli absenci péče k jejich výpadkům a ztrátám.

Závěrem lze říci, že použití bylin v historickém parku může být nejvíce kreativní složkou, v podstatě jde o dotváření hlavních hmot, které jsou tvořeny dřevinami (porosty stromů, lemy keřů, tvarované keře). Zároveň je třeba respektovat výše nastíněnou problematiku ochrany a dívat se na bylinné patro v památce zahradního umění jako na součást celku. Pro bylinné patro je velmi důležité zajištění veškerých historických pramenů daného objektu nebo objektů analogických, zajistit staré plány, učebnice, příručky, knihy z dané doby, informace o době introdukce. Někdy je uplatňování hypotéz u bylinného patra jedinou možností. Vzhledem k tomu, že bylinné patro je velmi dynamickou složkou objektů památek zahradního umění, je dobré dívat se na objekt jako na sled období a zvážit, kterou časovou etapu budeme respektovat jako cílovou. Jak je uvedeno ve Florentské chartě, možné je včlenění i nových prvků, které by měly odpovídat převažující historické formě památky. Práce s bylinným patrem v památkách zahradního umění je vhodné konzultovat s pracovníky památkové péče, stejně jako zásadní změny managementu. Pokud by se mohla změna managementu týkat vlivu na zákonem chráněná rostlinná společenstva anebo mít vliv na biotu, tak i s příslušným orgánem ochrany přírody. Pokud je práce s bylinným patrem (obnova, nová tvorba, následný management) zahrnuta do formy projektu obnovy celého objektu a podléhá tak stavebnímu řízení, je vždy vhodné projekt předem konzultovat s Národním památkovým ústavem, který vydává následně k jednotlivým stupňům projektové dokumentace svá stanoviska. Takto konzultovaný projekt je pak v souladu s památkovou péčí. U všech objektů (tj. bez i s památkovou ochranou) je třeba konzultovat projekt s orgány ochrany přírody, popřípadě s dalšími dotčenými institucemi, které opět k jednotlivým fázím projektu vydávají závazná stanoviska.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

Obr. 1:

Nový bylinný prvek, který sice odkazuje na dřívější použití bylin, ale zcela novou formou. Kapkovité záhony obsahují každoročně se měnící kompozice letniček, od ornamentálních výsadeb, po přímý výsev. Návrhy jsou součástí prací studentů Technické univerzity v Drážďanech (Muskauer park, památka UNESCO, Bad Muskau, Německo 2009)

Obr. 2:

Na základě historického půdorysu ztvárněné obrysy původních kobercových záhonů, ale s novodobým obsahem. Moderní obruby označují tvarem původní formu, ale zároveň upozorňují na to, že se jedná o novodobý prvek (Muskauer park, památka UNESCO, Bad Muskau, Německo 2009)

3

4

Obr. 3:
Při rekonstrukci Müllerovy vily v Praze bylo záměrem v co největší míře zachovat autentičnost zahrady a vytvořit trvalkový záhon podle dochovaných plánů. Přesto muselo dojít k náhradám sortimentu, jelikož některé odrůdy byly již nedostupné. Použité náhrady jsou v souladu s původní výškou rostlin a dobou květu (Müllerova vila, národní kulturní památka, Praha, 2010)

Obr. 4:
Zcela nově vytvořené ornamenty, které odkazují svým vzhledem na barokní broderii, jejíž podoba se ovšem nedochovala. Jedná se o zcela nově vytvořený tvar i obsah, osázení. Vnitřek broderie je osázen kombinací trvalek a cibulovin (Liechtensteinpark, Vídeň, Rakousko 2012)

1

4

2

Provozní vztahy v objektu a jejich vliv na rozvoj bylinného patra

3

4

Provozní vztahy v objektu zeleně často velmi ovlivňují péči o bylinné patro. Čím blíže stavebnímu objektu se daný bylinný prvek (dále jen BVP) nachází, tím je zpravidla jeho údržba i založení náročnější. V blízkosti historických budov se nacházejí ta nejnáročnější perenová rabata či letničkové výsadby. Trávníky jsou v okolí intenzivně udržované. S tím souvisí i zvýšený provoz a nároky na zpevněné cesty. Čím se nachází BVP dále od objektu, tím víc klesá náročnost údržby. Zde se dostávají do předmětu zájmu luční porosty, okraje porostů dřevin, podrosty apod. Intenzita provozu zde taktéž klesá. V současné době lze přistoupit k moderním technologiím a využít esteticky hodnotných forem využití BVP, které jsou zároveň méně náročné na údržbu. Veškeré BVP je třeba sloučit i s provozními podmínkami objektu, jinak lze pracovat s bylinným patrem sanatoria, hotelu, kongresového centra, dětské ozdravovny. Například velmi dobře lze střídat intenzivně sekané plochy s ostrůvky luční vegetace v souladu s využitím ploch návštěvníky.

5

6

7

8

9

10

5

Zásady péče o bylinnou vegetaci v památkách zahradního umění

Základem této kapitoly je sestavení optimálních pracovních operací, které by měly zajistit management bylinného patra v objektech zeleně, zejména objektech památek zahradního umění. Pro vybrané, nejčastější BVP jsou v příloze sestaveny tabulky s technologiemi a jejím naceněním.

Okrasné květinové záhony

Obecně lze říci, že okrasné květinové záhony tvoří a vždy tvořily ozdobný detail určitého parku nebo zahrady. Historicky o záhonu (popř. rabatu) můžeme hovořit již od dob renesance a v památkách zahradního umění můžeme najít celou škálu možností využití toto bylinného vegetačního prvku, tj. od dobových rekonstrukcí po zcela moderní kompozice. Všechny tyto typy záhonů spojuje společný předpoklad, a to kvalita založení záhonu, od které se odvíjí péče a celková životnost a vizuální úspěšnost. Základem je tedy založení vhodného cílového typu záhonu na vhodném stanovišti, vhodný výběr technologie a zejména volba sortimentu s ohledem na určené stanoviště (lze jej částečně vylepšit, celková výměna substrátu je akceptovatelná u nejnáročnějších květinových výsadeb, kterými jsou např. letničkové výsadby). Velmi důležité je odplevelení plochy před založením/obnověním záhonu, tj. neměly by obsahovat vegetativní ani generativní části nežádoucích rostlin. Odplevelení je možno zajistit více technologickými operacemi, nejčastěji se odpleveluje kombinací mechanického odstraňování rostlin a chemického zásahu. Vlastní založení záhonu může probíhat buďto výsadbou (různých velikých sazenic), výsevem (osiva, řízků či jiných částí) nebo kombinací předchozích.

Každoročně obměňované záhony z letniček, dvouletek, cibulnatých a hlíznatých rostlin včetně výsadeb v nádobách (záhony s intenzivní údržbou)

Stručná charakteristika

Jedná se o nejrepresentativnější květinový prvek s neintenzivnější údržbou složený z letniček, dvouletek, cibulnatých, hlíznatých nebo vytrvalých bylin. Složení je podřízeno maximálnímu efektu v krátké době. Jednotlivé skupiny rostlin se mohou vzájemně kombinovat, lze využít i rostlin pěstovaných v interiérech. Záhony se každoročně nejméně jednou obnovují bez ohledu na potenciální vytrvalost jednotlivých druhů (mohou být využity i trvalky či dřeviny, které se však využívají pouze na jednu sezónu).

Vhodný způsob péče

Jedná se o velmi náročné výsadby. Nutností je každoroční výsadba letniček, dvouletek či cibulovin. V neintenzivněji pojatých záhonech se květiny vysazují a odstraňují i několikrát ročně. Základní pracovní operací je (mimo vlastní každoroční zakládání a rušení záhonu) zejména časté a pravidelné pleť, které se řídí dle aktuálního stavu výsadeb a stanoviště. Záhon se zpravidla udržuje v černém úhoru, použití nižší vrstvy mulče (nebo mulčovací rohože s krátkou životností v řádech měsíců, překrytou tenkou vrstvou mulče) může výrazně redukovat náročnost údržby. Nutností je pravidelná zálaha a odpovídající každoroční hnojení. V záhonech se podle potřeby odstraňují odkvetlé květy, poškozené rostliny a jejich části, dosazují se chybějící rostliny. Ještě intenzivnější je péče o květinové výsadby v nádobách, které jsou závislé na pravidelném zalévání. Intenzita údržby je silně závislá na použitém schématu a typu výsadby, sortimentu rostlin a použitých technologiích.

Finančně se jedná o jeden z nejdražších BVP, a to nejen díky intenzivní údržbě, ale také díky nutnosti každoročního zakládání a rušení záhonu.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ PŘEHLED POUŽITÍ BYLIN V HISTORII

PAMÁTKOVÁ OCHRANA BYLINNÉHO PATRA

PROVOZNÍ VZTAHY A ROZVOJ BYLINNÉHO PATRA

PÉČE O BYLINNOU VEGETACI V PARCÍCH

MANAGEMENT Z POHLEDU EKONOMICKÝCH MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR, NÁVRH UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ POJMY

POUŽITÁ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURA

SEZNAM PUBLIKACÍ PŘEDCHÁZÍCÍCH METODICE

PŘÍLOHY

Každoročně obměňované záhony z letniček zakládáné výsevem (záhony s extenzivní údržbou)

Stručná charakteristika

Jedná se letničkové záhony zakládáné formou přímého výsevu. Strukturou porostu se spíše blíží květnaté louce (velké množství rostlin na metr čtvereční) než dekorativnímu květinovému záhonu.

Vhodný způsob péče

Zakládá se každoročně výsevem (na konci dubna až v květnu) na připravené stanoviště. Pleje se pouze selektivně v období do úplného zapojení porostu (cca v červenci). Tento typ květinového záhonu je vhodný pro méně bohaté půdy, proto se nedoporučuje hnojit. Zalévá se pouze v době klíčení osiva v květnu až červnu. Výsev letniček může být doplněn i výsadbou např. dominantních rostlin nebo rostlin, které nelze vysévat přímo.

Intenzivní trvalkové záhony (záhony s intenzivní údržbou)

Stručná charakteristika

Do tohoto typu květinových výsadeb spadají zejména klasická trvalková rabata a velká část trvalkových výsadeb. Životnost záhonu se standardně uvádí 5–7 let. Trvalkové záhony mohou mít mnoho různých forem, motivů, vnějšího a vnitřního uspořádání (Kuřková 2013). Trvalkové záhony mohou být pouze z trvalek, častější je ale kombinace trvalek, dřevin (keřů), cibulnatých a hlíznatých rostlin. Možné je také kombinovat všechny výše uvedené s letničkami a dvouletkami.

Vhodný způsob péče

Péče o klasické trvalkové záhony je intenzivní, nedosahuje však zpravidla takové intenzity jako u ornamentálních výsadeb letniček. Základní pracovní operací je pletí, které se provádí dle intenzity víckrát ročně. Je-li udržován černý úhor, provádí se i okopávka s nakypřením. Záhony se každoročně hnojí (dle intenzity a použitého hnojiva i víckrát za rok). Zálivka se provádí, její intenzita se stanovuje na základě potřeby použitého sortimentu rostlin a aktuálního průběhu počasí. Rostliny se mohou podpořit v opakovaném kvetení pomocí vhodně termínovaného sestřihu (pak je nutno počítat s následnou zálivkou, případně i lokálním přihnojením). Pro bohatší rozvětvení některých druhů se používá také zaštipování výhonů. U náročnějších druhů (např. *Delphinium*) je vhodné také vyvazování k opoře a chemická ochrana vůči škůdcům či chorobám (padlí, skvrnitost aj.). U některých druhů je také vhodné z estetických či technologických důvodů odstraňovat odkvetlá květenství (např. potenciální vysemenění). Na zimu se podle potřeby zřizuje zimní příkryvka (např. z chvojí), která se zjara ruší.

Extenzivní trvalkové záhony (záhony s extenzivní údržbou)

Stručná charakteristika

Jedná se o dlouhověké výsadby (životnost se uvádí více než 10 let) pestrého sortimentu převážně trvalek (obohaceno nízkými keři jako levandule, šalvěj atd.) doplněných vhodnými dlouhověkými druhy cibulnatých a hlíznatých rostlin. Jako krátkodobé zpestření výsadeb zde mohou být použity také letničky, které se do výsadeb vysadí či vysejí. Do této kategorie spadají zejména smíšené trvalkové záhony pro různá stanoviště zakládáné výsadbou, záhony trvalek zakládáné výsevem (zde se záhon svou strukturou velmi podobá lučním společenstvům, liší se ale použitým sortimentem rostlin), výsadby zakládáné pomocí rostlinných řízků či jiných částí (pacibulky, hlízy aj.). Záhony mohou být velmi variabilní, dynamické a proměnlivé jak v rámci sezóny, tak v průběhu let. Často se tyto záhony vyznačují pestrout strukturou. Vhodnou součástí je také využití mulče (na slunných stanovištích štěrku, písku, ve stínu organický materiál jako je štěpka, borka, listovka atd.), který podstatně sníží nároky na údržbu a zajistí lepší rozvoj společenstva.

Vhodný způsob péče

Oproti klasickým intenzivním trvalkovým záhonům může zvolený režim údržby výrazně proměňovat výsledné společenstvo. Základní pracovní operací je pletí, které je však díky použití mulče výrazně omezeno na selektivní odstraňování jedinců. Rostliny se nechávají přes zimu stát na místě, na jaře se suchá hmota pokosí a odstraní. Zimní příkryvka se nezřizuje. Výsadby není nutno zpravidla zavlažovat ani hnojit. Rostliny se neošetřují chemicky (proti chorobám a škůdcům), neprovádí se odstraňování odkvetlých částí, zaštipování, vyvazování či sestřihání za účelem remontování.

Obr. 5:
Vzorná péče o nejintenzivněji udržované BVP – ornamentální letničkový záhon a parterový trávník (zahrada RHS Wisley, Anglie 2008)

Obr. 6:
Intenzivně udržovaný trvalkový záhon reprezentuje další z náročných prvků BVP (Mottisfont, Anglie 2009)

Obr. 7:
Směs letniček vysetá podél cesty v zámeckém parku (Houghton Hall, Anglie 2005)

Obr. 8:
Zplaňování narcisů v trávniku (Dendrologická zahrada, Průhonice, 2008)

Ostatní výsadby a pozůstatky historických kultur

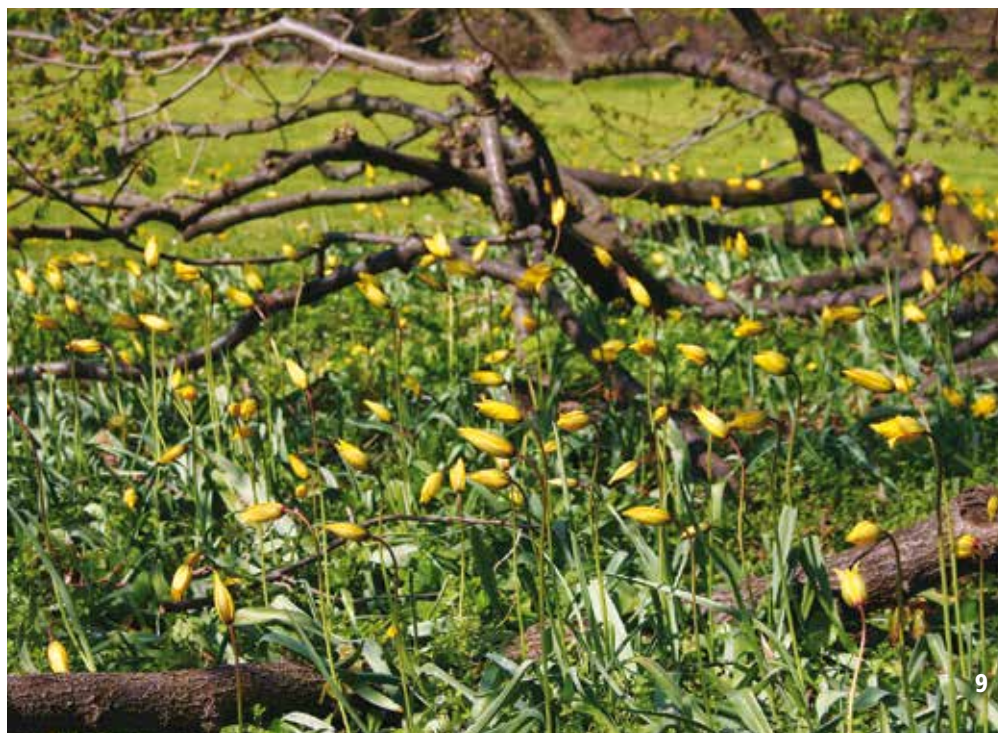
Zplaňování cibulovin a trvalek v trávniku

Stručná charakteristika

Jedná se většinou o záměrné výsadby dlouhověkých cibulovin a vybraných trvalek v trávnických plochách. Například použití tzv. mračen narcisů v loukách do zahrad i krajinářských parků doporučoval již William Robinson počátkem 20. století. Taktéž od období konce 19. století a počátkem 20. století se v Evropě rozvíjí využití exotických trvalek v travním drnu, zejména u volných přírodních kompozic. Dnes najdeme v mnoha parcích trvalky, které přežily nebo „utekly“ ze záhonů a jsou schopné zplaňovat. Na příkladu Průhonic (Dendrologická zahrada a Průhonický park) se problematice věnoval Tyllner (1990), Knotková, Baroš (2009), v zahraničí pak např. Woudstra, Hitchmough (2000). Dále se využívá záměrné zplanění cibulovin v historicky hodnotných objektech zahradního umění. Cibuloviny se mohou i vhodně využít jako evokace již zaniklých parterů v památkách zahradního umění, kdy např. na krátké období návštěvníkům odkryjí obrysy původní barokní koncepce zahrady a zase zmizí v trávniku.

Vhodný způsob péče

Pokud se jedná o starší, již stabilizované výsadby, je důležité je nepokosit při běžné údržbě trávniku. Zejména u cibulovin je nutné nechat zatáhnout listy – tj. na daném místě se neseká přibližně až do konce května/půlky června (dle aktuálního stavu). Výsadby zplanělých trvalek lze podpořit obžínáním porostu trav v bezprostředním okolí rostlin (běžně praktikováno v Průhonickém parku). Cílovým rostlinám můžeme napomoci rozrušováním či narušováním drnu trávniku.

Obr. 9:
Zplaňování tulipánu lesního (*Tulipa sylvestris*) v podrostu (Průhonický park, 2014)

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZejících
METODICE

PŘÍLOHY

Reprezentativní trávníky

V památkách zahradního umění se v historii nacházely jak pečlivě sekané trávníky (zejména na parterech, v krajinářském parku v blízkosti domu spolu s trvalkami ve skupinách), tak luční porosty, které sloužily pro zemědělské účely (krajinářské parky – louka zde měla produkční a současně estetickou hodnotu, byla obhospodařovaná kvalitně a s citem k přírodě). V současné době se však v památkách zahradního umění setkáváme převážně s travními porosty okrasnými (mimoprodukčními), které běžněji nazýváme trávníky. Tyto trávníky se od sebe liší intenzitou údržby, která se často odvíjí podle finančních možností správce objektu. Trávník je velmi široký pojem a existuje množství různých definic, dělení a kategorií trávníku. Podrobné dělení uvádí např. Straková (2014). Zjednodušeně můžeme reprezentativní (okrasné) trávníky rozdělit zejména podle intenzity péče a kvalitativních znaků na parterové, parkové a sportovní.

Parterové (okrasné) trávníky

Stručná charakteristika

Jedná se o velmi intenzivně udržované trávníky s vysokou četností seči. Výsledkem je nízký, hustý, dokonale zapojený porost. Tento typ trávníku bývá použit na velmi malých plochách, často navazujících bezprostředně na architekturu budov (čestný dvůr, terasy atd.). Mnohdy bývá kombinován s reprezentativní, intenzivně udržovanou výsadbou květin. Jedná se o velmi nízký pažit, téměř ze 100 % tvořený pouze travami a jim příbuznými druhy. Dvouděložné rostliny se zde téměř nevyskytují. Při zakládání parterového trávníku je časově i funkčně (ne však nutně finančně) efektivní pokládka travních koberců.

Vhodný způsob péče

Velmi intenzivní péče, základem je častá seč (60 až 24 sečí za vegetaci) a zajištění dostatku vody, nejčastěji instalací automatického závlahového systému. Pravidelně se provádí velké množství dalších pracovních operací popsaných v příloze. Pouze tato nákladná, intenzivní péče je schopna udržet parterový trávník ve funkčním stavu. Nákladné je také založení tohoto typu trávníku, mnohdy se jedná o pokládku travních koberců, nedá se (nebo obtížně s nejistým výsledkem) vytvořit zvýšenou sečí ze stávající trávníkové plochy. Vysoká finanční náročnost a požadavky na odbornou péči jsou limitem pro větší plošné využití parterového trávníku. Přesto se může často jednat o velmi opodstatněný prvek zeleně v památkách zahradního umění a nedodržením důkladné péče může dojít k jeho degradaci a tím celkové změně výrazu BVP.

Parkové trávníky – středně intenzivně udržované trávníky

Stručná charakteristika

Tento typ trávníku patří mezi nejběžnější a nejčastěji se vyskytující v sídlech i mnoha objektech zahradního umění. Oproti parterovému trávníku je zde větší podíl dvouděložných bylin (pampelišky, sedmikrásky, řebříčky, popence atd.) Tento typ trávníku můžeme opodstatněně nalézt v okolí hlavních budov památek zahradního umění (mimo hlavní partery), často je využíván pro rekreaci či pobyt (pikniky, běžné zatížení pobytem návštěvníků, dětské hry atd.).

Vhodný způsob péče

Jedná se o středně intenzivně udržovaný trávník. Základní pracovní operací je sekání (od 15ti sečí po 3 za vegetaci). Při intenzivnější seči se trávník hnojí, většina ploch tohoto typu trávníku se však téměř nehnojí. Mezi další operace pak patří zejména jarní vláčení a urovnání povrchu. Závlaha většinou není instalována a neprovádí se.

Luční porosty

Stručná charakteristika

Zatravněná prostranství v parcích vznikala za účelem estetickým a jako taková byla plánována a obhospodařována. Ve větších krajinářských kompozicích byly součástí parků přirozené, často původní luční porosty, které vytváří druhově bohaté kvetoucí partie.

Vhodný způsob péče

Hlavní otázka, kterou je třeba řešit, je, kolik sečí uskutečnit v rámci sezóny. Nejvhodnější je louky sekat dvakrát ročně. Obecně většině lučních druhů vyhovuje standardní červenové kosení a, je-li vhodná, pak běžná otava v srpnu.

10

11

Obr. 10:

Přirozená květnatá louka má značnou okrasnou hodnotu (zámecký park Lány, 2009)

Obr. 11:

Přirozené porosty jarních geofytů jsou významným okrasným prvkem v podrostu dřevin (zámecký park Valašské Meziříčí, 2015)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Malé plochy lze udržovat za pomoci křovinořezu, ale tento způsob již nejde realizovat na velkých rozlohách parků. Zbývá tedy mechanizace. Zde platí, čím menší a lehčí technika je užitá, tím přesnější a pozitivnější výsledek bude. Obecně bychom se měli vyhnout velmi těžkým traktorům, které zhutňují půdu vlastní vahou a na vlhčích místech vyjíždějí koleje. Ohledně vlastního mechanismu seče máme na výběr buď lišťové nebo bubnové sekačky.

Podrosty a okraje porostu dřevin

Podrosty dřevin

Stručná charakteristika

Z hlediska přirozeného bylinného podrostu dřevin v parcích si největší pozornost zaslouží hájová květena, která je v parcích přítomna v pozůstatcích přirozených lesních porostů. Jedná se o podrosty světlých přirozených listnatých lesů, především olšin, dubohabřin a květnatých bučin. Hájová květena je adaptována k tomu, že využívá ke kvetení ročního období s dostatečným množstvím světla – to je časně zjara. Rostliny musí stihnout odkvést před olistěním, maximálně zároveň s počátkem olistění stromů. Hájová květena tak kvete mezi březnem a počátkem května. Nejdříve vykvétají během března sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) a bledule jarní (*Leucojum vernum*). Poté následují jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), dymnivky (*Corydalis* sp.), sasanky (*Anemone* sp.), orsej jarní (*Ficaria verna*), petrklíče (*Primula* sp.) a další. Koncem dubna a v květnu rozkvétají kostival lékařský (*Symphytum officinale*), ptačinec hajní (*Stellaria holostea*) a hluchavky (*Lamium* sp.).

Vhodný způsob péče

Základní péčí, jak udržet bohaté bylinné patro, je prosvětlovat husté porosty dřevin, včetně jejich keřového podrostu. Pokud není zaměrem správce doplňovat stávající bylinné patro dalšími druhy, stačí pouze odstraňovat keřové patro, výmladky a mladé semenáče dřevin. Většinou není potřeba odklízet přirozený listový opad, ale naopak ho lze využít pro přirozenou tvorbu humusu a jako mulč. V případě dosadby stávajícího podrostu dalšími (domácími či exotickými) rostlinami je potřeba do fáze stabilizace (cca 2–3 roky po výsadbě) nově vysazených rostlin lokálně snížit konkurenci stávajícího bylinného porostu.

Přirozené okraje porostů dřevin

Stručná charakteristika

Přirozené lemy představují úzký pás specifické bylinné vegetace mezi porosty trav a dřevin. Jsou tvořeny středně vysokými až vysokými bylinami, obvykle nápadně kvetoucími, např. kakostem krvavým (*Geranium sanguineum*), černýšem hajním (*Melampyrum nemorosum*), dobromyslí obecnou (*Origanum vulgare*), jetelem podhorním a prostředním (*Trifolium alpestre*, *T. medium*), kručinkou barvišskou (*Genista tinctoria*) aj.

Vhodný způsob péče

Porosty většinou nevyžadují žádnou speciální péči. Občas je vhodné je pokosit a omezit rozvíjející se keřové patro. Z hlediska ochrany přírody by bylo žádoucí využít tohoto typu přirozené vegetace při zahradních úpravách. Přirozené okraje porostů jsou vhodným místem pro využití stávající bylinné vegetace s možností doplnění o využití zplanění vybraných zplaňujících okrasných druhů cibulovin a trvalek či pro tvorbu některých typů trvalkových záhonů s extenzivní údržbou (Martinek 2004, Knotková, Baroš 2009). Následný management se pak dále řídí zvoleným typem výsadeb (viz výše).

Kompozice s použitím kamene

Stručná charakteristika

V památkách zahradního umění lze nalézt mnoho příkladů využití kamene a rostlin na jednom stanovišti. Mimo přirozené vegetace, vyskytující se na skalních výchozech, sutích a podobných lokalitách, se lze setkat také se stanovišti, která byla záměrně z kamene vytvořena, aby zde byly pěstovány určité skupiny rostlin. Jedná se zejména o skalky (neboli alpina) pro pěstování nízkých rostlin, tzv. skalniček. Často se jedná o kombinaci přirozeného výchozu dotvořeného do požadované kompozice (Bečov nad Teplou, Průhonice atd.).

Vhodný způsob péče

Při managementu takového místa je nutno brát na zřetel zejména vysoké nároky na údržbu (protože se většinou jedná o velmi časově náročné patie) a historickou hodnotu místa a výsadeb. V některých objektech je možno v archivech objevit cenné historické zdroje (účetní knihy se zakoupenými položkami rostlin, poznámky a fotografie místa atd.), které mohou poskytnout cenné informace o pěstování rostlinách a posloužit k doplnění či rekonstrukci těchto partií.

Vegetace zdí

Stručná charakteristika

Tato vegetace zahrnuje pionýrská, druhově poměrně chudá rostlinná společenstva, která se původně vyskytovala ve skalních štěrbinách, spárách a římsách a druhotně zdomácněla na různých typech kamenných zdí a tarasů. Vyskytují se zde hojně kapradiny, zejména sleziníky (*Asplenium* sp.), z krytosemenných rostlin jsou to pak zvěšinec zední (*Cymbalaria muralis*), dymnivka žlutá (*Corydalis lutea*) a další. Na korunách zdí převládají často rozchodníky (např. *Sedum* sp.), netřesky (*Jovibarba* sp.) a ostatní sukulentní a suchomilné druhy. V řadě případů jsou zdi porostlé vegetací estetičtější než sterilní stavby bez vegetace.

Vhodný způsob péče

Při sanačních pracích je vhodné zvážit, do jaké míry by bylo možné vegetaci na budovách zachovat. Kromě ochrany specifických rostlinných společenstev by tato vegetace přispěla i k zachování estetické patiny historických budov, což je jedním z cílů památkové péče.

Kromě estetické funkce zabraňuje vegetace, zejména na korunách zdí, jejich nadměrnému vlhnutí a rozkladu zdiva. Umělé osazování korun zdí (tzv. „soft capping“) se používá k ochraně a stabilizaci zdiva kulturních památek, viz např. Lee a kol. (2009), Hanssen, Viles (2014).

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZEJÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

1

Břehové porosty a vodní rostliny

Specifickým problémem je údržba vegetace v okolí vod. K údržbě vlhkých luk u rybníků, rákosin, břehových porostů a litorální vegetace je třeba přistupovat mimořádně citlivě.

Mimo více či méně přirozené porosty břehů a vodního prostředí se vodní rostliny mohou vyskytovat v umělých nádržích, jezírcích, kašnách apod. Při údržbě a managementu takovýchto společenstev je nutno postupovat s ohledem na architekturu, která je často v těsném kontaktu s rostlinami. V těchto místech také mohou vznikat zajímavé kompozice s výrazně okrasnými vodními rostlin, jako jsou lekníny (*Nymphaea* sp.) či stulíky (*Nuphar* sp.).

2

3

Rákosiny stojatých vod

Stručná charakteristika

Vysoká pobřežní vegetace, jejíž vzhled většinou určuje jedna výrazná dominanta, nejčastěji rákos (*Phragmites australis*), orobinec (*Typha* sp.), zblochan (*Glyceria* sp.) nebo zevar (*Sparganium* sp.).

Vhodný způsob péče

V řadě případů management není nutné provádět.

Pokud je nutné omezit, případně odstranit rákos, pak se kosí dvakrát ročně nejméně po dobu tří let a poté s menší intenzitou jedenkrát ročně. Kosit je třeba v době kvetení rákosu, kdy rákos přesouvá většinu svých zásobních látek z podzemních oddenků do nadzemní části. Nejvhodnější je jeho ruční kosení s okamžitým odklizením biomasy nebo jejím usušením a odklizením.

Pokud je potřeba udržet porosty rákosu ve stávajícím rozsahu, pak je dostačující kosení jednou za dva roky.

Pokud je zájem na zahuštění porostu rákosu, pak je vhodné zimní kosení nejlépe na ledě pomocí křovinořezu nebo méně vhodné zimní vypalování. Po pokosení však může dojít k vymrznutí rákosu.

4

5

6

7

Vegetace stojatých vod

Stručná charakteristika

Jedná se o rostliny ponořené nebo plovoucí na vodní hladině, např. rdesty (*Potamogeton* sp.), lekníny (*Nymphaea* sp.), stulíky (*Nuphar* sp.), kotvice plovoucí (*Trapa natans*) a řadu dalších.

Vhodný způsob péče

Hlavním úkolem managementu je zabránit znečištění vody, jejíž eutrofizace způsobuje ústup vzácnějších a i z estetického hlediska hodnotnějších druhů. Naopak dochází k expanzi nežádoucích nitrofilních druhů, které zaplňují vodní hladinu.

8

9

10

Porost bylin na konstrukci

Stručná charakteristika

Bylinná vegetace na konstrukcích se omezuje zejména na velmi krátkověké druhy jednoletých rostlin, jako jsou hrachor vonný (*Lathyrus odoratus*), povijnice (*Ipomea* sp.), fazol (*Phaseolus* sp.), thunbergie křídlatá (*Thunbergia alata*) a další. Z vytrvalých rostlin je to zejména chmel (*Humulus* sp.) a plamének (*Clematis* sp.). Jedná se tedy často o doplněk květinových záhonů, samostatně se většinou na konstrukcích nevyskytují.

Vhodný způsob péče

Management bylin na konstrukcích je tedy podobný, jako je tomu u květinových záhonů, navíc zde přistupuje nutnost péče o konstrukce a jejich údržba.

Obr. 12:

Spontánní vegetace s tařicí skalní (*Aurinia saxatilis*) na skalním ostrohu (Průhonický park, 2008)

Obr. 13:

Přirozený porost bylin využitý jako atraktivní přechod trávníku a vodní plochy (Muskauer park, památka UNESCO, Německo 2009)

Management z pohledu ekonomických možností

Technologie používané v dobách zakládání mnoha parků a jejich rozkvětu jsou v současné době nahrazeny technologiemi novodobými. Největší vliv na to má zejména využívání jiných energetických zdrojů, zejména z fosilních paliv. Dříve běžné kosení kosou, srpem, pasení a většina dalších ručních prací by bylo (v tehdejší rozsahu) v dnešní době finančně neuskutečnitelné. Je tedy nutné najít současné řešení a vybrat ty nejpříjemnější postupy při údržbě. Efektivní postup z pohledu ekonomického (rychlé posečení velké plochy velkou sekačkou taženou mohutným traktorem) však nemusí být a často není v souladu s požadavky vegetace ani bioty, a proto je nutno nalézt správný kompromis. Následující tabulky ukazují finanční ohodnocení údržby vybraných BVP standardními soudobými metodami a technologiemi a je nutno brát je pouze orientačně.

Níže uvedené finanční ocenění údržby vybraných bylinných vegetačních prvků se vztahuje na **1 m² plochy**, jedná se o cenu v roce 2015 bez DPH. Ocenění je sestaveno dle Katalogu popisů a směrných cen prací HSV 2015, 823 – 1 Plochy a úprava území.

Vybrané vegetační prvky mohou být udržované v celé škále intenzity, pro přehlednost je použito dělení na 3 intenzitní třídy dle Šimka (2002). Jednotlivé pracovní operace a podrobné rozpočty jsou součástí přílohy této publikace.

	Celková cena (Kč bez DPH) v IT		
Každoročně obnovované záhony letniček, dvouletek, cibulovin, hliznatých květin (intenzivní záhony)	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	1 282,24	1 172,32	478,86
materiál (technický i rostlinný)	798,12	786,60	259,72
celkem	2 080,36	1 958,92	738,57

Každoročně obnovované letničky, dvouletky, cibuloviny, hliznaté květiny v nádobách	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	3 210,10	2 288,58	1 511,80
materiál (technický i rostlinný)	741,70	341,93	238,04
celkem	3 951,80	2 630,51	1 749,84

Každoročně obnovované záhony z letniček z přímého výsevu (extenzivní záhony)			3.IT
pracovní operace			167,72
materiál (technický i rostlinný)			14,78
celkem			182,50

Záhony trvalkové (intenzivní záhony)	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	326,38	210,28	120,22
materiál (technický i rostlinný)	85,99	44,71	13,16
celkem	412,37	254,99	133,37

Záhony trvalkové (extenzivní záhony)	1. IT	2. IT	3. IT
pracovní operace			75,92
materiál (technický i rostlinný)			0,00
celkem			75,92

Trávník parterový	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	217,35	118,22	92,40
materiál (technický i rostlinný)	28,42	18,38	13,58
celkem	245,77	136,60	105,98

Trávník parkový	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	75,30	36,99	18,97
materiál (technický i rostlinný)	16,55	8,56	4,58
celkem	91,85	45,55	23,55

Trávník luční (květnatá, neprodukční louka)	1.IT	2.IT	3.IT
pracovní operace	5,97	3,98	2,73
materiál (technický i rostlinný)	0,00	0,00	0,00
celkem	5,97	3,98	2,73

Mezi nejnáročnější na údržbu patří přirozeně ty nejrepresentativnější BVP, jako jsou intenzivní květinové výsadby a parterový trávník. Je proto velmi důležité zvolit pro danou plochu odpovídající cílový stav BVP a k nim odpovídající údržbu.

Finanční rozdíl u mozaikové seče (oproti jednorázovému pokosení celé plochy) v případě parkového nebo lučního trávníku je dán zejména dojezdovou vzdáleností, časem stráveným na cestě a údržbě strojů. Podobně je tomu v případě ponechání části plochy či okrajů neposečených s pozdějším ručním dosečením. Ocenit tyto operace je tedy nutno individuálně, obdobně také údržbu vegetace na skalkách, skalách, vodních plochách a podobných specifických lokalitách. Specifickou záležitostí je také použití pastvy, vypalování či jiných, méně běžných technik, které musí být zváženo a oceněno zvlášť.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ PŘEHLED POUŽITÍ BYLIN V HISTORII

PAMÁTKOVÁ OCHRANA BYLINNÉHO PATRA

PROVOZNÍ VZTAHY A ROZVOJ BYLINNÉHO PATRA

PÉČE O BYLINNOU VEGETACI V PARCÍCH

MANAGEMENT Z POHLEDU EKONOMICKÝCH MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR, NÁVRH UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ POJMY

POUŽITÁ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURA

SEZNAM PUBLIKACÍ PŘEDCHÁZEJÍCÍCH METODICE

PŘÍLOHY

1 **7**

2

Závěr, návrh uživatelů

3

Metodika je vypracována pro pracovníky zabývající se problematikou správy a údržby objektů zeleně, zejména, ale nejen památek zahradního umění. Je také určena projektantům a manažerům působícím ve stejném oboru, pedagogům odborných škol na všech stupních, pracovníkům památkové péče. Metodika má univerzální charakter ve využitelnosti, protože zasahuje do širokého spektra činností v oboru zahradní a krajinářské tvorby.

4

5

6

7

8

9

10

8

Všeobecné pojmy

arabeska	Druh rostlinného ornamentu. Byl původně používán v arabském světě a rozvinut zejména v období renesance. Ornament vyniká vysokou mírou stylizace a geometrickými formami s často velmi rozmanitým a složitým proplétáním. (...) Arabesky do jisté míry ovlivnily v minulosti i pojetí tzv. kobercových květinových výsadeb (Mareček in Pošík a kol. 1994).
broderie	Součást parteru, většinou ornament tvořený nízkými stříhanými plůtky ze stálezelených dřevin, doplňovaný květinami, rostlinami v nádobách a tvarovanými figurami (kužely, koulemi nebo složitějšími tvary). Volné plochy ornamentu mohou být vyplněny trávnikem, pískem, kamennou drtí nebo nízkými květinami. Oblíbené v renesančních a barokních zahradách, v 19. století převzaly úlohu broderie tzv. kobercové záhony (Novák in Pošík, a kol. 1994).
bylinný vegetační prvek (BVP)	Spolu s dřevinami je základní složkou díla zahradní či krajinářské tvorby. BVP je tvořen rostlinami, které v nadzemní části nedřevnatí. Je určen fyziognomií, prostorovým uspořádáním rostlin a způsobem pěstování.
evokace	Postup v projektové práci a v eventuální realizaci, který část zahrady, výjimečně i celý rozsah, pojímá jako volnou připomínku někdejší slohové fáze (Pacáková-Hošťálková 1999).
geofyty	Suchozemské rostliny s obnovovacími pupeny na podzemních vytrvalých orgánech. Rozeznáváme cibulnaté geofyty (...), cizopasně geofyty (...), hlíznaté geofyty (...), kořenové geofyty (...), oddenkaté geofyty (...) (Dostál in Pokorný, Mareček 1996).
giardinetto	Okrasná intimní zahrádka, součást renesanční zahrady, jakýsi předchůdce barokního bosketu. Přestože byla často vysazována nepravidelně, používá se někdy jako označení pravidelné zahradní úpravy drobnějšího měřítka i v pozdějších dobách (Novák in Pokorný, Mareček 1996).
kobercové záhony	Od biodermayeru do 1. světové války se nezbytnou součástí soukromých i veřejných zahrad staly tzv. kobercové záhony. Byly to květinové záhony bohatě členěné v ornamentu, vycházejícího z geometrických tvarů nebo rostlinných a folklórních motivů, s ornamentem uzavřeným (uvnitř záhonu), otevřeným (jednotlivé součásti ornamentu rozloženy v trávniku) nebo kombinovaným, připomínajícím orientální koberce ... Používal se velmi bohatý sortiment rostlin – letniček, trvalek, cibulovin, dřevin i okrasných trav – umožněný rozsáhlou introdukcí a šlechtěním. Terén záhonů byl náročně modelován. Vysazovaly se různé varianty podle ročních období. K. z. se vysazovaly hlavně v okolí budov, ale také v krajinářských partiích, kde tříštily travnaté plochy a působily cize jako neorganické přílepký. Zvrhly se v jakousi manýristickou šablonu, podporovanou vydáváním bohatě ilustrovaných vzorníků. Tyto negativní rysy často dodnes zastiňují to, že šlo o zahradnické umění vycházející z hluboké znalosti rostlinného materiálu, náročné na přípravu sadby, půdy a ošetřování během vegetace. K. z. se dnes uplatňují v některých zámeckých a lázeňských parcích a u významných městských budov (Novák in Pokorný, Mareček 1997).
krajinářský park	Začal být formulován od okamžiku, kdy se projevil odpor proti baroknímu tvrdě architektonizovanému parku zejména francouzského typu, (...), krajinářský park jen zdánlivě respektuje reliéf krajiny, její vodní plochy, lesní porosty atd., ale přitom i tyto části nákladně a pracně upravuje a zřizuje do zamýšlené představy. (...) Podtrhuje a vytváří malebnost a půvabnost, komponuje barevné skupiny keřů a stromů, počítá s jejich jarní a podzimní změnou. Rostlinný materiál usazuje do nepravidelných skupin, pracuje s volnými, rozlehlými plochami trávníků (...) (Petrů in Pokorný, Mareček 1997).

ÚVOD

ZÁKLADNÍ PŘEHLED POUŽITÍ BYLIN V HISTORII

PAMÁTKOVÁ OCHRANA BYLINNÉHO PATRA

PROVOZNÍ VZTAHY A ROZVOJ BYLINNÉHO PATRA

PÉČE O BYLINNOU VEGETACI V PARCÍCH

MANAGEMENT Z POHLEDU EKONOMICKÝCH MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR, NÁVRH UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ POJMY

POUŽITÁ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURA

SEZNAM PUBLIKACÍ PŘEDCHÁZejících METODICE

PŘÍLOHY

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

objekt zeleně	Prostorově vymezený útvar tvořený jedním nebo více prvky, zpravidla záměrně komponovaný nebo dotvářený podle biologických, technických a estetických zásad uplatňovaných v zahradní a krajinářské architektuře (ČSN 83 9001). Utváří jej zpravidla živé i neživé jevy (rostlinstvo, živočichové, cesty, drobné stavby, vodní nádrže, mobiliář atd.).
památká zahradního umění	Historická zahrada nebo park či jiné dílo s architektonicky a vegetačně cennou kompozicí dotvořené výtvarnou výzdobou, které je nebo může být předmětem zákonné ochrany a je významné z hlediska dějin nebo umění. Podstatu tvoří vedle rozličných vegetačních prvků také cesty, různé stavby, vodní jevy a obvykle i sochařské artefakty zastoupené a uspořádané podle pravidel akceptovaných v určitém slohovém období.
parter	Zpravidla hlavní reprezentační část zahrady v blízkosti budovy, často s ní kompozičně spojená. Je vyzdoben rostlinnými ornamenty a figurami, květinovými záhony v geometrických formách, sochami, fontánami, nádobovými rostlinami. Důležitou součástí parteru je síť cest a podíl travnatých ploch. Rozlišuje se několik typů, např. parter vodní, květinový, anglický. Používá se hlavně v barokní francouzské zahradě. V 19. stol. doplňován tzv. kobercovými květinovými záhony (Novák in Pokorný, Mareček 1999).
rabato	Původní označení ornamentálních záhonů uplatňujících se při utváření pozdně renesančních a barokních zámeckých parterů. Rabata byla nejčastěji tvořena květinovými výsadbami, někdy vypískovanými plochami ohraničenými pečlivě udržovaným trávníkem nebo nízkými tvarovanými živými plůtky. (...) Termín rabato se později přenesl i na běžné typy, většinou plošně méně rozsáhlých květinových záhonů. V současné době se pojem rabato používá téměř výhradně v terminologii historických zahrad, zatím co v běžné sadovnické praxi jsou vžitě pojmy květinový záhon, květinová výsadba (Mareček in Pokorný, Mareček 2001).
rekonstrukce	Doplňuje chybějící závažnou část památky na základě dochovaného původního prvku a uvádí tak památku do původního stavu (Pacáková-Hoštálková 1999); (1) uvedení objektu zeleně do původního stavu, (2) přestavba spojená s modernizací objektu zeleně, (3) zásadní změna vzhledu a využití objektu zeleně (ČSN 83 9001).
restituce	Vrací památku do původní podoby odstraněním všech pozdějších zásahů (Pacáková-Hoštálková 1999); uvedení objektu zeleně do určité konkrétní, dokumentačně doložené podoby odstraněním prvků, které původní vzhled změnilo nebo zakrylo (ČSN 83 9001).
vegetační prvky (VP)	Všechny rostliny a z nich vytvořené určité formace (soubory, sestavy) používané především při tvorbě a údržbě objektů zeleně – výtvorů zahradní a krajinářské architektury. Vegetační prvky v sídlech, ale i v krajině mimo les, rozlišujeme na dřevinné vegetační prvky (DVP) a bylinné vegetační prvky (BVP).
záhon	Trvale taxonomicky determinované společenstvo v prostředí, ve kterém zajišťujeme optimální podmínky pro pěstování (upraveno dle Kuřková, Šimek 2000); rozlišuje se záhon trvalkový, každoročně obnovovaný (letničky, dvouletky, cibulnaté a hlíznaté rostliny – vyžadují na zimu vyzvednout z půdy), kombinovaný (kombinace trvalkového a každoročně obnovovaného záhonu).
zplaňující druh	Kulturní druh rostliny vzniklý kultivací, výběrem a šlechtěním, který je schopný přežít a šířit se ve volné přírodě (upraveno dle Pekárková in Pokorný, Mareček 2001); v památkách zahradního umění se často jedná o druhy, které dokáží obstát v konkurenci přírodních společenstev, zejména travinno-bylinných; pokud se nejedná o invazivní druh, jsou tyto druhy velmi cenné v památkách zahradního umění a je možno s nimi pracovat v rámci cílové kompozice.

Použitá a související literatura

- 20/1987 Sb., ZÁKON České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči.
- Buliř, P. a kol. (2015): Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění. Certifikovaná metodika. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice, 40 s.
- ČSN 83 9001 (1999): Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Základní odborné termíny a definice. ČNI, Praha.
- Fulín, M. (1925): Květiny zahradní v zimě venku vytrvalé (Pereny či ostálky). Zemědělské knihkupectví A. Neubert, Praha, 292 s.
- Gálová, H. (2013): Moderní doplňky v památkách zahradní a krajinářské architektury. Diplomová práce. Mendelova univerzita, Zahradnická fakulta, Lednice, 124 s.
- Hanssen, S. V., Viles, H. A. (2014): Can plants keep ruins dry? A quantitative assessment of the effect of soft capping on rainwater flows over ruined walls. *Ecological Engineering*, 71: 173–179.
- Harney, M. (2014): *Gardens and Landscapes in Historic Building Conservation*. Wiley-Blackwell, Chichester, 480 s.
- Hennebo, D. (1985): *Gartendenkmalpflege. Grundlagen der Erhaltung historischer Gärten und Grünanlagen*. Ulmer, Stuttgart, 393 s.
- Hobhouse, P. (2004): *The Story of Gardening*. Dorling Kindersley Limited, London, 468 s.
- Hrdina, P. (2014): Stroje na údržbu sportovních travnatých ploch. In: Hamata, M. a kol.: *Zakládání a péče o vybrané vegetační prvky*. ČZU, Praha, s. 71–79.
- <http://www.utok.cz/node/253>
- Katalog popisů a směrných cen prací HSV 2015, 823 – 1 Plochy a úprava území.
- Knotková, I., Baroš, A. (2009): Zplanění vybraných taxonů trvalek v porostním okraji dřevin. *Acta Pruhoniana*, 93: 89–95.
- Krejčířik, P. (2006): Stavebně-historický průzkum – historický vývoj památky zahradního umění a jeho interpretace. In: Krejčířik, P.: *Krajinářská architektura a proměny historických prostorů*. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Lednice, s. 11–17.
- Krejčířik, P., Macek, P. (2003): Stavebně-historický průzkum – historický vývoj památky zahradního umění a jeho interpretace. *Zahrada–Park–Krajina*, 4: 6–9.
- Kühn, N. (2011): *Neue Stauden-verwendung*. Eugen Ulmer, Stuttgart, 328 s.
- Kučková, T. (2013): Soudobé trendy v použití květin v zahradní a krajinářské architektuře. *Folia Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 6/1: 1–90.
- Kučková, T., Šimek, P. (2000): Kritické zhodnocení nabídky trvalek na našem trhu. In: *Umění spolupráce. Luhačovice 2000. Sborník vybraných přednášek ze semináře pořádaného SZKT. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu*, Praha, s. 55–57.
- Lee, Z., Viles, H. A., Wood, C. H. [eds.] (2009): *Soft capping historic walls: A better way of conserving ruins? English Heritage Research Project report*, 69 s.
- Martinek, J. (2004): Bylinné lemy dřevinných vegetačních prvků (problematika navrhování, zakládání a následné údržby). *Dizertační práce*. MZLU, Lednice, 99 s.
- Martinek, J. (2004): Historie používání přírodě blízkých bylinných vegetačních prvků. In: *Management sídelní zeleně. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu*, Praha, s. 65–71.
- Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví, Praha, 2007.
- Novák, Z., Sandler, Z. (1989): Květiny a jejich uplatnění u historických objektů. In: *Ochrana a obnova zeleně u historických objektů. Dům techniky ČSVTS, České Budějovice*, s. 106–113.
- Nožička, J. (1966): Přehled vývoje okrasného zahradnictví a sadovnictví v českých zemích. In: *Vědecké práce československého zemědělského muzea*, 5: 7–75.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORIIPAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRAPROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRAPÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCHMANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮVŠEOBECNÉ
POJMYPOUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURASEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZEJÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

1

Ottomanská, S. (2011): Použití dřevin ve vybrané etapě vývoje zahradního umění. Disertační práce, MENDELU, Lednice, 172 s.

Pacáková-Hošťálková, B. (1999): Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Libri, Praha, 521 s.

2

Pejchal, M. (1995): Sortiment dřevin v památkách zahradní architektury. In: Městské historické parky: referáty ze semináře 11. – 14. 9. 1995. Památkový ústav, Olomouc, s. 65–70.

Pejchal, M. (2008): Specifika rostlinných prvků v péči o památky zahradního umění. In: Trendy a tradice 2008. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Lednice, s. 77–84.

3

Pokorný, V., Mareček F. (1996): Zahradnický slovník naučný Č–H. Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, 544 s.

Pokorný, V., Mareček F. (1997): Zahradnický slovník naučný CH–M. Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, 559 s.

4

Pokorný, V., Mareček F. (1999): Zahradnický slovník naučný N–Q. Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, 562 s.

Pokorný, V., Mareček F. (2001): Zahradnický slovník naučný R–Ž. Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, 674 s.

5

Pošík, M., Štěpánek, M., Hrnčířová D., Mareček F., Pokorný V., Pokorný J. (1994): Zahradnický slovník naučný A–C. Ústav zemědělských a potravinářských informací, Praha, 440 s.

Reš, B. (2009): Obnova historických zahrad a parků. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 12 s.

6

Straková, M. (2014): Význam květnatých luk. In: Hamata, M. a kol.: Zakládání a péče o vybrané vegetační prvky. ČZU, Praha, s. 49–63.

Šimek, P. (1995): Přístupy k rekonstrukci a obnově historických parků s příklady. In: Městské historické parky: referáty ze semináře 11.–14.9.1995. Památkový ústav, Olomouc, s. 62–64.

7

Šimek, P. (2002): Vegetační prvky, udržovací péče a systém zeleně sídla. Habilitační práce, MZLU, Lednice, 163 s.

Tyller, Z. (1990): Bylinné patro v průhonickém parku. Acta Průhoniana, 58: 121–160.

8

Vaněk, J. (1924): Nejkrásnější ozdobou zahrady jsou pereny. Nákladem Zahradnické Bursy v Chrudimi, Chrudim, 362 s.

Wagner, B. (1981): Základy sadovnické a krajinářské kompozice I. Vysoká škola zemědělská, Brno, 257 s.

9

Woudstra, J., Hitchmough, J. (2000): The Enamelled Mead: History and practice of exotic perennials grown in grassy swards. Landscape Research, 25/1: 29–47.

10

10

Seznam publikací, které předcházely metodice

Barošová, I., Baroš, A. (2009): Zplanění vybraných taxonů trvalek v porostním okraji dřevin. *Acta Pruhoniana*, 93: 89–95.

Buliř, P., Barošová, I., Baroš, A. (2015): Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění. Certifikovaná metodika. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice, 40 s.

Baroš, A., Barošová, I., Boček, S., Businský, R., Demková, K., Dokoupil, L., Kašková, M., Kučera, Z., Medková, L., Šantrůčková, M., Velebil, J. (2014): Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla. Certifikovaná metodika. NAZV QI112A138. Certifikace 18.12.2014 MZe (č.j. 87673/2014-MZE-16222/M97).

Šantrůčková, M., Baroš, A., Barošová, I., Bendíková, L., Sojková, E., Tábor, I., Weber, M. (2014): Mapa zásad pro uchování památkových hodnot krajinné úpravy v Červeném Hrádku u Jirkova. VÚKOZ, v.v.i., Průhonice.

Šantrůčková, M., Baroš, A., Bendíková, L., Sojková, E., Tábor, I., Weber, M. (2014): Tvorba mapy zásad pro uchování památkových hodnot krajinné úpravy v okolí zámku Lázeň u Chudenic. *Acta Pruhoniana*, 108: 37–52.

ÚVOD

ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZEJÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

Podrobné technologie, jejich četnost a ocenění údržby vybraných BVP

Přehled sestaven na základě Katalogu popisů a směrných cen prací HSV 2015, 823 – 1 Plochy a úprava území, uvedené ceny jsou bez DPH. Použité zkratky: Z – ztrátě; D – dopravné.

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m. j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky		
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT			
1	183 40-3131	Obdělání půdy rytím do 20 cm, zem. 1-2, rov. – svah do 1 : 5	m ²	17,00	2	2	2	1	1	34,00	34,00	17,00	
2	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, 2 x, rov. – svah do 1 : 5	m ²	2,66	4	4	4	2	2	10,64	10,64	5,32	
3	183 40-3111	Obdělání půdy nakopáním do 10 cm, rov. – svah do 1 : 5	m ²	11,10	2	2	2	1	1	22,20	22,20	11,10	
4	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov. – svah do 1 : 5	t	341,00	0,5	0,009	0,3	0,006	0,3	0,006	3,07	2,05	18 kg/m ²
5	185 80-2113	Hnojení půdy uměl. hnojiv., na široko, rov. – svah do 1 : 5	t	4560,00	2	0,00004	2	0,00004	1	0,00002	0,18	0,18	20 g/m ²
6	183 21-1321	Výsadba letniček hrnkovaných o pr. květináče do 8 cm	kus	10,50	1	25	1	25	1	25	262,50	262,50	25 ks/m ²
7	183 21-1311	Výsadba dvouletek prostokořenných	kus	5,61	1	25	1	25	0	0	140,25	140,25	25 ks/m ²
8	183 21-1313	Výsadba cibulí (tulipánů) nebo hlíz	kus	7,98	1	25	1	25	0	0	199,50	199,50	25 ks/m ²
9	183 21-1421	Dosadba letniček hrnkovaných, pr. květ. do 8 cm	kus	25,50	1	2	1	2	0	0	51,00	51,00	7 % ztrát
10	183 21-1411	Dosadba dvouletek prostokořenných	kus	23,00	1	3	1	3	0	0	69,00	69,00	10 % ztrát
11	185 80-4312	Zalitií rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ²	m ³	93,40	50	0,500	30	0,300	20	0,200	46,70	28,02	18,68
12	185 80-4511	Odplevelení výsadeb záhonů květin, rov. – svah do 1 : 5	m ²	39,90	4	4	3	3	2	2	159,60	119,70	79,80
13	185 80-4211	Vypletí záhonů květin, rov. – svah 1 : 5	m ²	22,80	3	3	2	2	1	1	68,40	45,60	22,80
14	185 80-4251	Odstranění odkvetlých částí rostlin ze záhonů letniček	m ²	10,00	5	5	3	3	2	2	50,00	30,00	20,00
15	185 80-5211	Odstranění květ. výsadeb z letniček nebo dvouletek	kus	1,28	2	50	2	50	1	25	64,00	64,00	32,00
16	185 80-5213	Odstranění květ. výsadeb z cibulovin nebo hlíznatých	kus	2,38	1	25	1	25	0	0	59,50	59,50	0,00
17	185 80-4411	Ochrana rostlin před mrazem přikrytím květin. záhonů	m ²	10,80	1	1	1	1	0	0	10,80	10,80	0,00
18	185 80-4421	Ochrana rostlin před mrazem odkrytím květin. záhonů	m ²	12,10	1	1	1	1	0	0	12,10	12,10	0,00
19	185 80-3511	Odstranění přerostlého dřvu u záhonů	m	3,76	5	5	3	3	2	2	18,80	11,28	7,52
1-19	Celkem									1282,24	1172,32	478,86	

Specifikace

20	kompost vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	t	1247,00	0,5	0,009	0,3	0,006	0,3	0,006	11,223	7,482	7,482
21	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3% a D 15%, koef. 1,18	kg	18,90	2	0,04	2	0,04	1	0,02	0,756	0,756	0,378
22	letničky – aksamitnik vč. Z 3% a D 10%, koef. 1,13	ks	9,04	27	27	27	27	27	27	244,08	244,08	244,08
23	dvouletky – macešky vč. Z 3% a D 10%, koef. 1,13	ks	9,04	28	28	28	28	0	0	253,12	253,12	0
24	cibule – tulipány vč. Z 3% a D 10%, koef. 1,13	ks	6,78	25	25	25	25	0	0	169,5	169,5	0
25	voda	m ³	38,88	50	0,500	30	0,300	20	0,200	19,44	11,664	7,776
26	chvoj vč. Z 3% a D 15%, koef. 1,18	kg	10,00	1	10	1	10	0	0	100	100	0
20-26	Celkem									798,12	786,60	259,72

1-26 Práce a specifikace celkem

1-26	Práce a specifikace celkem									2080,36	1958,92	738,57
-------------	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------	----------------	---------------

Každoročně obnovené záhony letniček – PŘÍMÝ VÝSEV

Poř.č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m. j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky	
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT		
1	183 40-3131	Obdělání půdy rytím do 20 cm, zem. 1-2, rov. – svah do 1 : 5	m ²	17,00		1	1			17,00		
2	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, 2 x, rov. – svah do 1 : 5	m ²	2,66			2	2			5,32	
3	183 40-3111	Obdělání půdy nakopáním do 10 cm, rov. – svah do 1 : 5	m ²	11,10			1	1			11,10	
4	181 41-1141	Založení letničkového záhonu výsevem v rovině	m ²	18,30			1	1			18,30	
5	185 80-4312	Zalít rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ²	m ²	93,40			20	0,200			18,68	10 l/m ²
6	185 80-4511	Odplevelení výsadeb záhonů květin, rov. – svah do 1 : 5	m ²	39,90			2	2			79,80	
7	185 80-3511	Odstranění přirostlého dřvu u záhonů	m	3,76			2	2			7,52	
8	111 11-1311	Odstranění záhonu – v rovině	m ²	10,00			1	1			10,00	
1-8 Celkem											167,72	

Specifikace

9	osivo letniček – vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	g	7,00			1	1				7
10	voda	m ³	38,88			20	0,200				7,776
9-10 Celkem											14,78

1-10 Práce a specifikace celkem

182,50

ÚVOD
ZÁKLADNÍ
PŘEHLED
POUŽITÍ
BYLIN
V HISTORII

PAMÁTKOVÁ
OCHRANA
BYLINNÉHO
PATRA

PROVOZNÍ
VZTAHY
A ROZVOJ
BYLINNÉHO
PATRA

PÉČE
O BYLINNOU
VEGETACI
V PARCÍCH

MANAGEMENT
Z POHLEDU
EKONOMICKÝCH
MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR,
NÁVRH
UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ
POJMY

POUŽITÁ
A SOUVISEJÍCÍ
LITERATURA

SEZNAM
PUBLIKACÍ
PŘEDCHÁZEJÍCÍCH
METODICE

PŘÍLOHY

Založení trvalkového záhonu

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na široko, rov. – sv. 1 : 5, Roundup 5/l/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5, 2x, 95%	m ²	1,33	1,90	2,53
3	183 40-3131	Obdělání půdy rytím do 20 cm, zem. 1-2, rov. – svah do 1 : 5, 10%	m ²	17,00	0,10	1,70
4	183 40-3111	Obdělání půdy nakopáním do 10 cm, rov. – svah do 1 : 5, 10%	m ²	11,10	0,10	1,11
5	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov. – svah do 1 : 5, tl. 3 cm, 0,8 t/m ³	t	341,00	0,024	8,18
6	183 40-3111	Obdělání půdy nakopáním, rov. – svah do 1 : 5, zaprav. komp.	m ²	11,10	1,00	11,10
7	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, rov. – svah do 1 : 5, 2x	m ²	2,66	2,00	5,32
8	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ. na široko, rov. – sv. 1 : 5, 20%, Roundup 5 l/ha	m ²	1,72	0,20	0,34
9	183 11-1111	Hloubení jamek, bez výměny půdy, objem do 0,002 m ³	kus	5,53	6,00	33,18
10	183 21-1312	Výsadba trvalek se zalitím	kus	10,10	6,00	60,60
11	185 80-2114	Hnojení tablet. hn., jednohl. k rostl., rov. – sv. do 1 : 5, Silvamix 5 g	t	20100,00	0,00003	0,60
12	185 80-4312	Zalítí rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 40 l/m ²	m ³	93,40	0,04	3,74
13	185 85-1111	Dovoz vody pro závluku	m ³	279,00	0,04	11,16
14	184 91-1421	Mulčování rostlin kůrou, tl. do 5 cm, rov. – sv. 1 : 5	m ²	27,20	0,05	1,36
15	185 80-4211	Vypletí záhonů květin, rov. – svah 1 : 5, 2x 50% plochy	m ²	22,80	1,00	22,80
16	185 80-3511	Odstranění přerostlého dřvu u záhonů, 2x, obv. záh./plocha = 1/3	m	3,76	0,66	2,48
17	185 80-4251	Odstranění odkvetlých částí rostlin ze záhonů trvalek, 2x	m ²	13,00	2,00	26,00
18	185 80-4312	Zalítí rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 20 l/m ² , 5x	m ³	93,40	0,10	9,34
19	185 85-1111	Dovoz vody pro závluku	m ³	279,00	0,10	27,90
1-19	Celkem					231,17

Specifikace

20	herbicid Roundup vč. Z 3%, D 15%, koef. 1,18	l	259,60	0,0006	0,16
21	kompost vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	t	1247,00	0,024	29,93
22	trvalky vč. Z 3% a D 10%, koef. 1,13	ks	23,70	6,000	142,20
23	tabletové hnojivo Silvamix F vč. Z 3% a D 15%, koef. 1,18	kg	1628,40	0,00003	0,05
24	voda	m ³	38,88	0,040	1,56
25	borka vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	m ³	1141,00	0,050	57,05
20-25	Celkem				230,94

1-25 Práce a specifikace celkem

462,10

Trvalky – následná, udržovací péče

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m.j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky			
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT				
1	185 80-4421	Ochrana rostlin před mrazem odkrytím květin. záhonů	m ²	12,10	0,6	0,3	0,3	0	0	7,26	3,63	0		
2	185 80-4511	Odplevelení výsadeb záhonů květin, rov. – svah do 1 : 5	m ²	39,90	4	3	3	2	2	159,6	119,7	79,8		
3	185 80-4211	Vypletí záhonů květin, rov. – svah 1 : 5	m ²	22,80	2	2	1	0	0	45,6	22,8	0		
4	185 80-2113	Hnojení půdy uměl. hnojiv., na široko, rov. – svah do 1 : 5	t	4560,00	2	0,00004	1	0,00002	1	0,00002	0,1824	0,0912	0,0912	20 g/m ²
5	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov. – svah do 1 : 5	t	341,00	0,3	0,014	0,2	0,009	0,2	0,009	4,774	3,069	3,069	45 kg/m ²
6	185 80-4312	Zaliti rostlin vodou, plochy záhonu přes 20 m ²	m ³	93,40	10	0,200	4	0,080	2	0,040	18,68	7,472	3,736	20 l/m ²
7	185 80-4252	Odstranění odkvetlých a odumřelých částí ze záhonů trvalek	m ²	13,00	5	5	3	3	2	2	65	39	26	
8	185 80-3511	Odstranění přerostlého dřvu u záhonů	m	3,76	5	5	3	3	2	2	18,8	11,28	7,52	
9	185 80-4411	Ochrana rostlin před mrazem přikrytím květin. záhonů	m ²	10,80	1	0,6	1,0	0,3	0	0	6,48	3,24	0	chvoj 10 kg/m ²
1-9	Celkem									326,38	210,28	120,22		

Specifikace

10	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3% a D 15%, koef. 1,18	kg	18,90	2	0,04	1	0,02	1	0,02	0,76	0,38	0,38	
11	kompost vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	t	1247,00	0,3	0,014	0,2	0,009	0,2	0,009	17,46	11,22	11,22	
12	voda	m ³	38,88	10	0,200	4	0,080	2	0,040	7,78	3,11	1,56	
13	chvoj vč. Z 3% a D 15%, koef. 1,18	kg	10,00	1	6	1	3	0	0	60,00	30,00	0,00	
10-13	Celkem									85,99	44,71	13,16	

1-13 Práce a specifikace celkem

1-13	Práce a specifikace celkem									412,37	254,99	133,37	
-------------	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	---------------	---------------	--

Trvalky – následná, udržovací péče EXTENZIVNÍ

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m.j. v IT			Celková cena (Kč) v IT					
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT			
1	111 11-1311	Odstranění nadzemní suché biomasy – v rovině	m ²	10,00				1	1			10,00	
2	185 80-4211	Vypletí záhonů květin, rov. – svah 1 : 5	m ²	22,80				3	3			68,4	
3	185 80-3511	Odstranění přerostlého dřvu u záhonů	m	3,76				2	2			7,52	
1-3	Celkem											75,92	

Založení trávníku parterového výsevem						
Poř. č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na šířko, rov. – sv. 1 : 5, Roundup 5/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov.– svah do 1 : 5, tl. 3 cm, 0,8 t/m ³	t	341,00	0,024	8,18
3	185 80-2113	Hnojení půdy umělým hnojivem na šířko, rov. – svah 1 : 5, 0,06 kg/m ²	t	4560,00	0,00006	0,27
4	181 11-1311	Plošná úprava terénu, zem. 1– 4, pl. přes 500 m ² , nerovnosti 5–10 cm, rov. – sv. 1 : 5	m ²	12,90	1,00	12,90
5	183 40-3112	Obdělání půdy oráním do 20 cm, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,85	1,00	1,85
6	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5, 2x	m ²	1,33	2,00	2,66
7	183 40-3151	Obdělání půdy smykováním, rov. – svah do 1 : 5, 3x	m ²	0,59	3,00	1,77
8	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, rov. – svah do 1 : 5, 4x	m ²	2,66	4,00	10,64
9	181 41-1141	Založení trávníku parterového výsevem, plocha do 1000 m ² , rov. – svah 1 : 5	m ²	18,30	1,00	18,30
10	185 80-4312	Zalitií rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 10l/m, 5x	m ²	93,40	0,05	4,67
11	185 80-4215	Vypletií trávníku po výsevu, rov. – svah 1 : 5, 2x	m ²	18,40	2,00	36,80
1–11	Práce celkem					99,77
Specifikace						
12	herbicid Roundup vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18	l	259,60	0,0005	0,13	
13	kompost vč. Z 3% a D 60 %, koef. 1,63	t	1247,00	0,024	29,93	
14	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15 %, koef. 1,18	kg	18,90	0,06	1,13	
15	travní osivo VV 2 luxusní vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	kg	151,40	0,025	3,78	
16	voda	m ³	38,88	0,05	1,94	
12–16	Specifikace celkem					36,79
1–16	Práce a specifikace celkem					136,56

Založení trávníku parkového předpěstovaným trávnikem (travními koberci)

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na široko, rov. – sv. 1 : 5, Roundup 5/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov. – svah do 1 : 5, tl. 5 cm, 0,8 t/m ³	t	341,00	0,04	13,64
3	185 80-2113	Hnojení půdy umělým hnojivem na široko, rov. - svah 1:5, 0,06 kg/m ²	t	4560,00	0,00006	0,27
4	181 11-1311	Plošná úprava terénu, zem. 1–4, pl. přes 500 m ² , nerovnosti 5–10 cm, rov. – sv. 1 : 5	m ²	12,90	1,00	12,90
5	183 40-3112	Obdělání půdy oráním do 20 cm, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,85	1,00	1,85
6	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5, 2x	m ²	1,33	2,00	2,66
7	183 40-3151	Obdělání půdy smykováním, rov. – svah do 1 : 5, 3x	m ²	0,59	3,00	1,77
8	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, rov. – svah do 1 : 5, 4x	m ²	2,66	4,00	10,64
9	181 41-1151	Založení trávníku parkového trav. koberci, plocha do 1000 m ² , rov. – svah 1 : 5	m ²	50,90	1,00	50,90
10	185 80-4312	Zaliti rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 10/lm, 5x	m ³	93,40	0,05	4,67
1–10	Práce celkem					101,02

Specifikace

11	herbicid Roundup vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18	l	259,60	0,0005	0,13
12	kompost vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	t	1247,00	0,04	49,88
13	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15%, koef. 1,18	kg	18,90	0,06	1,13
14	travní koberec vč. Z 3 % a D 30%, koef. 1,33	m ²	146,30	1,00	146,30
15	voda	m ³	38,88	0,05	1,94
11–15	Specifikace celkem				199,26

1–15 Práce a specifikace celkem

300,28

ÚVOD

ZÁKLADNÍ PŘEHLED POUŽITÍ BYLIN V HISTORII

PAMÁTKOVÁ OCHRANA BYLINNÉHO PATRA

PROVOZNÍ VZTAHY A ROZVOJ BYLINNÉHO PATRA

PÉČE O BYLINNOU VEGETACI V PARCÍCH

MANAGEMENT Z POHLEDU EKONOMICKÝCH MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR, NÁVRH UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ POJMY

POUŽITÁ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURA

SEZNAM PUBLIKACÍ PŘEDCHÁZEJÍCÍCH METODICE

PŘÍLOHY

Založení trávníku parkového výsevem						
Poř. č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na široko, rov. – sv. 1 : 5. Roundup 5/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	185 80-2112	Hnojení půdy kompostem, rov. – svah do 1 : 5, tl. 2 cm, 0,8 t/m ³	t	341,00	0,016	5,46
3	185 80-2113	Hnojení půdy umělým hnojivem na široko, rov. – svah 1 : 5, 0,04 kg/m ²	t	4560,00	0,00004	0,18
4	181 11-1311	Plošná úprava terénu, zem. 1–4, pl. přes 500 m ² , nerovnosti 5–10 cm, rov. – sv. 1 : 5	m ²	12,90	1,00	12,90
5	183 40-3112	Obdělání půdy oráním do 20 cm, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,85	1,00	1,85
6	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5, 2×	m ²	1,33	2,00	2,66
7	183 40-3151	Obdělání půdy smykováním, rov. – svah do 1 : 5, 3×	m ²	0,59	3,00	1,77
8	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, rov. – svah do 1 : 5, 4×	m ²	2,66	4,00	10,64
9	181 41-1131	Založení trávníku parkového výsevem, plocha do 1000 m ² , rov. – svah 1 : 5	m ²	14,00	1,000	14,00
10	185 80-4312	Zaliti rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 10/l/m, 4×	m ³	93,40	0,04	3,74
11	185 80-4215	Vypletí trávníku po výsevu, rov. – svah 1 : 5	m ²	18,40	1,00	18,40
1–11	Celkem					73,31
Specifikace						
12	herbucid Roundup vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18	l		259,60	0,0005	0,13
13	kompost vč. Z 3% a D 60%, koef. 1,63	t		1247,00	0,016	19,95
14	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15%, koef. 1,18	kg		18,90	0,04	0,76
15	travní osivo VV 4/1 rekreační vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	kg		115,30	0,025	2,88
16	voda	m ³		38,88	0,05	1,94
12–16	Celkem					25,53
1–16	Práce a specifikace celkem					98,85

Založení trávníku lučního výševem						
Poř.č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na široko, rov. – sv. 1 : 5, Roundup 5l/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	183 40-3112	Obdělání půdy oráním do 20 cm, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,85	1,00	1,85
3	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,33	1,00	1,33
4	183 40-3151	Obdělání půdy smykováním, rov. – svah do 1 : 5, 3x	m ²	0,59	3,00	1,77
5	181 41-1121	Založení trávníku lučního výševem, plocha do 1000 m ² , rov. – svah 1 : 5	m ²	5,25	1,000	5,25
1-5	Celkem					11,92
Specifikace						
6	herbicid Roundup vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18		l	259,60	0,0005	0,13
7	travní osivo vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13		kg	90,40	0,015	1,36
6-7	Celkem					1,49
1-7	Práce a specifikace celkem					13,41
Založení květnaté louky výševem						
Poř.č.	Číslo položky	Popis	M. j.	Cena m. j.	Počet m. j.	Celkem (Kč)
1	184 80-2111	Chem. odpl. postřik. před založ., na široko, rov. – sv. 1 : 5, Roundup 5l/ha	m ²	1,72	1,00	1,72
2	181 11-1311	Plošná úprava terénu, zem. 1–4, pl. přes 500 m ² , nerovnosti 5-10 cm, rov.- sv. 1 : 5	m ²	12,90	1,00	12,90
3	183 40-3112	Obdělání půdy oráním do 20 cm, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,85	1,00	1,85
4	183 40-3113	Obdělání půdy frézováním, rov. – svah 1 : 5, 2x	m ²	1,33	2,00	2,66
5	183 40-3151	Obdělání půdy smykováním, rov. – svah do 1 : 5, 3x	m ²	0,59	3,00	1,77
6	183 40-3153	Obdělání půdy hrabáním, rov. – svah do 1 : 5, 4x	m ²	2,66	4,00	10,64
7	181 41-1131	Založení trávníku parkového výševem, plocha do 1000 m ² , rov. – svah 1 : 5	m ²	14,00	1,000	14,00
8	185 80-4312	Zalitií rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ² , 10l/m, 4x	m ²	93,40	0,04	3,74
9	185 80-4215	Vypleti trávníku po výševu, rov. – svah 1 : 5	m ²	18,40	1,00	18,40
1-9	Celkem					67,68
Specifikace						
10	herbicid Roundup vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18		l	259,60	0,0005	0,13
11	osivo druhově bohaté luční směsi vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13		kg	3208,00	0,002	6,42
12	voda		m ³	38,88	0,04	1,56
10-12	Celkem					7,97
1-12	Práce a specifikace celkem					75,65

Trávník parterový – následná, udržovací péče												
Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m. j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky	
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT		
1	111 15-1111	Pokosení trávníku parterového, pl. do 1000 m ² , rov.– sv. 1 : 5	m ²	2,20	60	30	24	24	132,00	66,00	52,80	
2	185 80-2113	Hnojení trávníku um. hnojivem na široko, rov. – svah 1 : 5	t	4560,00	5	0,00015	4	0,00012	0,68	0,55	0,41	30 g/m ²
3	184 80-2111	Chemické odplevelení tráv, postřik. na široko, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,72	2	2	1	1	3,44	1,72	1,72	1 l/ha
4	185 80-2111	Chemické odstranění mechu, postřik. na široko, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,72	1	1	0,5	0,3	1,72	0,86	0,52	0,4 kg/10 m ²
5	185 80-2111	Chemická ochrana proti chorobám a škůdcům, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,72	2	2	1	1	3,44	1,72	0,86	1 kg/ha
6	183 45-1431	Prořezání trávníku s přívěsem tr. osiva do 1000 m ² , rov. – sv. 1 : 5	m ²	5,16	2	2	1	1	10,32	5,16	5,16	
7	183 45-1311	Provozdušnění tr. ploch do hl. 10 cm, bez přívěsu, rov. – sv. 1 : 5	m ²	9,71	1	1	0,5	0,3	9,71	4,86	2,91	
8	185 80-4312	Zaliti vodou, plocha přes 20 m ² , 10 l/m ²	m ³	93,40	60	1	40	0,4	56,04	37,36	28,02	
1–8	Celkem								217,35	118,22	92,40	

Specifikace

9	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15%, koef. 1,18	kg	18,90	1	0,03	1	0,03	1	0,03	0,57	0,57	0,57
10	herbicid Lontrel vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18	l	4298,70	2	0,0002	1	0,0001	1	0,0001	0,86	0,43	0,43
11	Antimech, vč. Z 3 %, D 15 %, koef. 1,18	kg	82,60	1	0,04	0,5	0,02	0,3	0,01	3,30	1,65	0,83
12	fungicid Delan vč. Z 3 % a D 15 %, koef. 1,18	kg	1804,20	2	0,0002	1	0,0001	0,5	0,00005	0,36	0,18	0,09
13	voda	m ³	38,88	60	0,600	40	0,400	30	0,300	23,33	15,55	11,66
9–13	Celkem									28,42	18,38	13,58

1–13 Práce a specifikace celkem

										245,77	136,60	105,98
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	---------------	---------------

Trávník parkový – následná, udržovací péče

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m. j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky			
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT				
1	111 15-1211	Pokosení trávníku parkového, pl. do 10000 m ² , rov. – sv. 1 : 5	m ²	1,26	15	15	6	6	3	18,90	7,56	3,78		
2	185 80-2113	Hnojení trávníku um. hnojivem na široko, rov. – svah 1 : 5	t	4560,00	2	0,00006	2	0,00006	1	0,00003	0,27	0,27	0,14	30 g/m ²
3	185 81-1211	Vyhrábání trávníku, pl. do 10000m ² ,	m ²	2,18	1	1	1	1	0	2,18	2,18	0,00		
4	185 80-8521	Vyčištění trávníku, rov. – svah 1 : 5	ha	7370,00	0	0	0	0	1	0,0001	0,00	0,00	0,74	
5	184 80-2111	Chemické odplevelení trav, postřik. na široko, rov. – svah 1 : 5	m ²	1,72	1	1	1	0,5	0,3	1,72	0,86	0,52		
6	183 45-1431	Prořezání trávníku s přisevem tr. osiva do 1000 m ² , rov. – sv.1 : 5	m ²	5,16	1	1	1	0,5	0,3	5,16	2,58	1,55		
7	183 45-1311	Prozdvižení tr. ploch do hl. 10cm, bez přisevu, rov. – sv. 1 : 5	m ²	9,71	1	1	1	0,5	0,3	9,71	4,86	2,91		
8	185 80-4312	Zaliti vodou, plocha přes 20 m ² , rov. – svah 1 : 5, 10 l/m ²	m ³	93,40	40	0,4	20	0,2	10,0	37,36	18,68	9,34		
1–8	Celkem									75,30	36,99	18,97		

Specifikace

9	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15%, koef. 1,18	kg	18,90	1	0,03	1	0,03	1	0,03	0,57	0,57	0,57	
10	herbicid Lontrel vč. Z 3 %, D 15%, koef. 1,18	l	4298,70	1	0,0001	0,5	0,00005	0,3	0,00003	0,43	0,21	0,13	
11	voda	m ³	38,88	40	0,400	20	0,200	10	0,100	15,55	7,78	3,89	
9–11	Celkem									16,55	8,56	4,58	

1–11 Práce a specifikace celkem

										91,85	45,55	23,55	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--------------	--------------	--

ÚVOD

ZÁKLADNÍ PŘEHLED POUŽITÍ BYLIN V HISTORII

PAMÁTKOVÁ OCHRANA BYLINNÉHO PATRA

PROVOZNÍ VZTAHY A ROZVOJ BYLINNÉHO PATRA

PÉČE O BYLINNOU VEGETACI V PARCÍCH

MANAGEMENT Z POHLEDU EKONOMICKÝCH MOŽNOSTÍ

ZÁVĚR, NÁVRH UŽIVATELŮ

VŠEOBECNÉ POJMY

POUŽITÁ A SOUVISEJÍCÍ LITERATURA

SEZNAM PUBLIKACÍ PŘEDCHÁZEJÍCÍCH METODICE

PŘÍLOHY

Trávník luční – následná, udržovací péče													
Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování/m. j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky		
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT			
1	111 15-1231	Pokosení trávníku lučního, pl. do 10000 m ² , rov. – sv. 1 : 5	m ²	1,99	4	4	3	2	2	7,96	5,97	3,98	
2	185 80-2113	Hnojení trávníku um. hnojivem na široko, rov. – svah 1 : 5	t	4560,00	1	0,00003	1	0,00003	0	0,14	0,14	0,00	30 g/m ²
3	185 80-8521	Vyvláčení trávníku, rov. – svah 1 : 5	ha	7370,00	1	0,0001	1	0,0001	0	0,74	0,74	0,00	
1–3	Celkem									8,83	6,84	3,98	
Specifikace													
4	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15%, koef. 1,18		kg	18,90	1	0,03	1	0,03	0	0,00	0,57	0,57	0,00
4	Celkem									0,57	0,57	0,00	
1–4	Práce a specifikace celkem									9,40	7,41	3,98	

Květnatá louka – následná, udržovací péče													
Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování / m.j. v IT			Celková cena (Kč) v IT					
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT			
1	111 15-1231	Pokosení trávníku lučního, pl. do 10000 m ² , rov. – sv. 1 : 5	m ²	1,99	3	3	2	1	1	5,97	3,98	1,99	
2	185 80-8521	Vyvláčení trávníku, rov. – svah 1 : 5	ha	7370,00	0	0	0	0	1	0,0001	0,00	0,00	0,74
1–2	Celkem									5,97	3,98	2,73	

Každoročně obnovované letničky, dvouletky, cibuloviny, hliznaté květiny v nádobách

Poř. č.	Číslo položky	Popis	M.j.	Cena m. j.	Počet opakování/m.j. v IT			Celková cena (Kč) v IT			Poznámky		
					1. IT	2. IT	3. IT	1. IT	2. IT	3. IT			
1	183 90-1113	Příprava nádob pro vysazení rostlin, pl. nádoby 0,6–1 m ²	kus	990,00	1	1	1	0,5	0,5	990,00	990,00	495,00	
2	183 21-1321	Výsadba letniček hrnkovaných o pr. květináče do 8 cm	kus	10,50	1	25	1	25	1	262,50	262,50	262,50	25 ks/m ²
3	183 21-1311	Výsadba dvouletek prostokotořných	kus	5,61	1	25	0	0	0	140,25	0,00	0,00	25 ks/m ²
4	183 21-1313	Výsadba cibulí (tulipánů) nebo hlíz	kus	7,98	1	25	0	0	0	199,50	0,00	0,00	25 ks/m ²
5	183 21-1319	Příplatek k ceně za výsadbu do nádob	kus	3,40	3	75	1	25	1	255,00	85,00	85,00	
6	185 80-2113	Hnojení půdy uměl. hnojiv, na široko	t	4560,00	2	0,00004	1	0,00002	1	0,00002	0,18	0,09	20 g/m ²
7	185 80-4312	Zaliti rostlin vodou, plochy záh. přes 20 m ²	m ³	93,40	50	0,500	40	0,400	30	0,300	46,70	37,36	28,02
8	185 80-4319	Příplatek k ceně za závluku nádob	m ³	1530,00	50	0,500	40	0,400	30	0,300	765,00	612,00	459,00
9	185 80-4111	Ošetření vysazených květin, jednořáz.	m ²	27,00	3	3	1	1	1	81,00	27,00	27,00	
10	185 80-4119	Příplatek k ceně za ošetření v nádobě	m ²	15,90	3	3	1	1	1	47,70	15,90	15,90	
11	185 80-4211	Vypletí záhonů květin	m ²	22,80	3	3	2	2	1	68,40	45,60	22,80	
12	185 80-4219	Příplatek k ceně za vypletí v nádobách	m ²	13,70	3	3	2	2	1	41,10	27,40	13,70	
13	185 80-4251	Odstranění odkvetlých částí rostlin ze záhonů letniček	m ²	10,00	3	3	2	2	1	30,00	20,00	10,00	
14	185 80-4259	Příplatek k ceně za odstranění odkv. částí rostlin z nádob	m ²	4,04	3	3	2	2	1	12,12	8,08	4,04	
15	185 80-5211	Odstranění květ. výsadeb z letniček nebo dvouletek	kus	1,28	2	50	1	25	1	25	64,00	32,00	32,00
16	185 80-5213	Odstranění květ. výsadeb z cibulovin nebo hliznatých	kus	2,38	1	25	0	0	0	59,50	0,00	0,00	
17	185 80-5219	Příplatek za zrušení výsadeb z nádob	kus	0,43	3	75	1	25	1	32,25	10,75	10,75	
18	185 80-4411	Ochrana rostlin před mrazem přikrytím květin. záhonů	m ²	10,80	1	1	1	1	0	10,80	10,80	0,00	chvoj 10 kg/m ²
19	185 80-4421	Ochrana rostlin před mrazem odkrytím květin. záhonů	m ²	12,10	1	1	1	1	0	12,10	12,10	0,00	
20	183 90-2143	Odstranění substrátu tl. do 10 cm z nádob, pl. 0,6–1 m ²	m ²	92,00	1	1	1	1	0,5	92,00	92,00	46,00	
1–20	Celkem									3210,10	2288,58	1511,80	

Specifikace

21	umělé hnojivo NPK 15/15/15 vč. Z 3 % a D 15 %, koef. 1,18	kg	18,90	2	0,04	1	0,02	1	0,02	0,756	0,378	0,378	
22	letničky – aksamitík vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	ks	9,04	25	25	25	25	25	25	226	226	226	
23	dvouletky – macešky vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	ks	9,04	25	25	0	0	0	0	226	0	0	
24	cibule – tulipány vč. Z 3 % a D 10 %, koef. 1,13	ks	6,78	25	25	0	0	0	0	169,5	0	0	
25	voda	m ³	38,88	50	0,500	40	0,400	30	0,300	19,44	15,552	11,664	
26	chvoj vč. Z 3 % a D 15 %, koef. 1,18	kg	10,00	1	10	1	10	0	0	100	100	0	
21–26	Celkem									741,70	341,93	238,04	

1–26 Práce a specifikace celkem

1–26	Práce a specifikace celkem									3951,80	2630,51	1749,84	
-------------	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------	----------------	----------------	--

Péče o bylinné patro v památkách zahradního umění

Certifikovaná metodika

Autoři: Adam Baroš, Ivana Barošová, Pavel Bulíř, Jiří Dostálek

Grafické zpracování, sazba, předtisková příprava: Lenka Krejčová, Jiří Krejčí, nakladatelství K-public

Vydal: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice

Tisk: Tiskárna Didot, spol. s r.o.

Náklad: 100 ks

Rok vydání: 2016

ISBN 978-80-87674-13-0

Adam Baroš
Ivana Barošová
Pavel Bulíř
Jiří Dostálek

Péče o bylinné patro v památkách zahradního umění

CERTIFIKOVANÁ METODIKA